The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

తూ్రపు బజారు, హైద్రాబాదు, (దక్కన్.)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥చందారూ ౬-౦-౦ అర్థ ,, ,, ౩-౦-౦ విడి ప్రతిక ౦-౧-౦	**GOLKONDA PATRIKA** HYDERABAD, Dn. THURSDAY 24-5-1934	ప్రాతపత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

103457

సంపుటము ౬ } శా. శ. ౧౮౫౫ శ్రీ భావనామసం॥ నిజవైశాఖ శు॥ ౧౦గురువారము ౧౩-౨-౪౩ ఫ. { సంచిక ౫

ముద్రాపకులు ప్రకాశకులు:— యం. జి. సుబ్రహ్మణ్యం ... హైద్రాబాదు (దక్కన్)

జాబులు

"అల్లామహాప్రభూ మందిరము ఆదిద్రావిడా"

మ. రా. రా. శ్రీ గోలకొండపత్రికాసంపాదకులకు

అయ్యా,

౧౨ తేది తారీఖున వరంగల్లులో ఒకదేవాలయము క్రొత్తగా స్థాపింపబడినట్లును దానికి చాలమంది ఆదిహిందూ శిష్యులు వచ్చుచున్నట్లును గత తేదిగాటి రహబరు దక్కను పత్రిక వ్రాసినది.

విన్నవారలందరికి క్రొత్తదేవాలయమొకటి ఏర్పరచుట చాల సంతోషమగుసంగతి. అందులోను చారిత్రక గౌరవము గలిగినట్టి కాకతీయ సామ్రాజ్యమునకు రాజధానియై, సహస్రస్తంభ మంటపముగల విఖ్యాత దేవాలయమునుకంటెను శ్రీదూకలచోట మన హరిజనసోదరులు చిత్తశుద్ధిని, ఈశ్వర విశ్వాసమును ధర్మవర్తనమును అలవరచుకొనుటకు నూతనసాధనమొకటి కలిగించిన అధికారులు వంద్యులు. దీని యందిగికారులకు విశేష ప్రమాణరమే లభించుట సంతోషావహము:

కాని యొక సందేహము నన్ను బాధించుచున్నది. ఇది యేదేవతమందిరము? స్త్రీదేవతయా? "మహాప్రభూ" అనుటచే పురుషదేవతయగును! సరియే! "అల్లా" మహాప్రభూ అను మాటలోని "అల్లా" శబ్దము మన మహమ్మదీయ సోదరుల వాఙ్మయములో మహా పవిత్రమైన ఈశ్వరశబ్దము. ఇది ఆమహమ్మదీయమత వాఙ్మయము లోనిదా! అట్లయినచో "మందిరము" అనుమాట హిందూదేవాలయమునకు చెందినది కదా? "అల్లా" "మందిరము" రెండును ఒకచోట ఎట్లుకూడునో పెద్దలు విచారించదగినది! ఇది పీర్లపండుగ గోలవలె ఒకచోట చేరినట్లున్నది! కాక, "అల్లా" శబ్దము ఏదైన హిందూదేవతకు వర్తించునా? ఆదిహిందువులలో "మైసమ్మ", "పోశమ్మ" "మంకాళమ్మ" మొదలైన పేర్లు విన్నాముకాని "అల్లాయ్య" అనిగాని "అల్లా అమ్మ" అనిగాని దేవతపేరు విన్నట్లు జ్ఞాపకము లేదు. అక్బరు చక్రవర్తికాలములో "అల్లోపనిషత్తు" అని యొక ఉపనిషత్తు నిర్మించబడినదని విన్నాము. అందులోని "అల్లా" యేయీమందిరము సంబంధమైన "అల్లా మహాప్రభువు" కాదుగదా,

ఈ "అల్లా" మహాప్రభువు విగ్రహము ఎట్లుండునో చూడ మనసగుచున్నది. మందిరముపేరులో "ఆద్రిదావిడా" అనికూడ ఉన్నదట. ఇదియొక చిత్రము! "ఆద్రిదావిడావిద్యా ఇండస్ట్రియల్ లీగ్" అను నొక విద్యాసంఘమును మా మహమ్మదీయ సోదరుడగు అహమదు సాదీగారు హైదరాబాదులో నడుపుచున్నారు. వీరు నాటకమించిన పాఠశాలలను హరిజన సోదరులకొరకు స్థాపించి నిష్కామకర్మ చేయుచున్నారు. వీరి పక్షమునకే పేసరవీరయ్య పంతులుగారు ప్రచారము చేయుచున్నారు. వీరయ్యగారి ప్రయత్నము వలననే ఈమందిరము స్థాపితమైనచో "ఆద్రిద్రావిడ" శబ్దము మందిరము పేరులో ఎందుకుచేరినదో కారణము చెప్పవలసినపనిలేదు.

మొత్తముమీద పేరు విచిత్రముగా యున్నది. వరంగల్లు ఆంధ్రదేశము. పచ్చి తెనుగు ప్రాంతము. "అల్లా" శబ్దము మహమ్మదీయమత వాఙ్మయమున ఈశ్వరార్థము కలది. ఆది ద్రావిడుల అరవదేశములోని హరిజనులు అని మద్రాసు గవర్నమెంటు గెజెట్టులో కొంతకాలముక్రింద ప్రకటింపబడియుండెను. మందిరము అనునది హిందూదేవాలయమును చెప్పునది. ఒకశబ్దమునకు వేరొకదానితో పొందికలేదు. ఇంతకును ఈదేవత వివరములను తమ పత్రికా పాఠకులు, ముఖ్యముగా వరంగల్లువారలు, ఎవరైన ప్రకటించిన చాల ఉపయోగకరముగా నుండగలదు. వరంగల్లులో ఈమందిరము తెరువబడిన ప్పుడు పలువురు హిందువులు అచ్చట నుండియుందురు. ఎవరైనను యీసంగతుల తెలిపి దూరస్థులగు అస్మదాదుల సందేహము పటాపంచలై పోవునట్లు చేయుదురుగాక!

ఒక జిజ్ఞాసువు

పాయెగా రైతుల గతి?

మ. రా. రా. శ్రీ గోల్కొండపత్రికా సంపాదక దివ్యసన్నిధికి:—

ఆర్యవర్యా,

మాది ఉప్పల్ గ్రామము. ఈ గ్రామము పాయెగా అస్మాన్‌జాహి యిలాకాలో చేరినది.

ఇప్పుడు మ. ఘ. వ. శ్రీ శ్రీ. నిజాం ప్రభువరేణ్యుల అనుగ్రహమువలన ఖాల్సా యిలాకాలోను. సర్ఫేఖాసు యిలాకాలోను రైతులకు అతివృష్టివలన బాధను కొంతవరకైన తగ్గించుటకై ౧౩౪౨ వ ఫసలీలో బరాయిందాయుంచబడిన సాల్లకరంతు అబీకిస్తున్ను, ౧౩౪౩ వ ఫసలీయొక్క అబీకిస్తు సాల్లకభాగమున్ను ఖరీఫుకిస్తులో రెండవ భాగమున్ను — ఇంత ఉదారమైన మాఫీకారకినది. ఏవోకొన్ని జాగీరులు ఈ విషయమున తోడుకొడుచున్నను జాగీరులలో అనేకములు సంతృప్తికరములైన మాఫీలనొసగినవి—ఇదివరకు ఒసగకపోయినను యిపుడు ఒసగుచున్నవి.

మా యదృష్టముదేమిరాకాని ఇంతవరకును అటువంటి ఔదార్యము మాకులభించలేదు. కిస్తులు ఎప్పటివలెనే వసూలు చేయబడుచున్నవి అసలే తక్కిన ఖాల్సాయిలాకాలోకంటె కొంచెము యెక్కువభూమిశిస్తు మాయిలాకాలో విషయమున ఈ కష్టకాలమున—ధాన్యము సరియైనధరలకు అమ్ముడుపోక వ్యవసాయకులకు నష్టకరమైన ఈ కష్టకాలమున కొంతకు కొంతయైనను భూమిపన్ను మాఫీమాకు దొరకకపోవుటవలన మా కెంతకష్టమో గమనించుడు. ఒక్క మ.ఘ.వ. నిజాం రాష్ట్రములో యింతటి భేదమురెయందుకు? కాబట్టి నేను పాయెగా పరిపాలకులను ప్రార్థించునదేమనగా సర్ఫేఖాసులోను, ఖాల్సాలోను ఏవిధముగా భూమికిస్తులలో మాఫీ లొసంగబడినవో ఆదేవిధముగ మా పాయెగా యిలాకాలోను మాఫీల నమలుపరిచినయెడల మా ప్రజలెంతో కృతజ్ఞులై యుండగలరు.

ఇట్లు
ఒక పాయెగా రైతు

గష్తినిషాన్ ౫౩

మ. రా. రా. గోల్కొండపత్రిక సంపాదకులకు

అయ్యా,

తమపత్రిక తొమ్మిదవపుటలో ౩౬ వ సంఖ్యలో బసవలింగం శెట్టిగారు నిజమని తోచినదానిని చెప్పుటకు జంకని ధైర్యశాలురని చెప్పుటకు నాకు సంతోషమగుచున్నది. వారు గష్తినిషాన్ ౫౩ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అత్యంతావసరమని వాదించినారు. సాధారణముగా యింతవరకును ఎవరుచెప్పినను గష్తినిషాన్ ౫౩ ప్రజాకాంక్షకు ప్రతికూలముగా నున్నదనుచున్నారు. యీప్రకారముగా పదిమంది ఒకమార్గములో నుండ ఎవరో ఒకరు క్రొత్తత్రోవ తీయుటకు తలచుట లోకసహజము. అయినను శెట్టిగారు తెరచాటుగాగాక తమ పేరను బహిరంగముగా ప్రకటించి తమ అభిప్రాయము నిచ్చుట విశేషముకాదా!

శెట్టిగారు చెప్పినటువంటిదానిలో కొంత యుక్తిగలదు. సభలు, ఉత్సవములు—ఇటువంటివి ధననష్టమునకు అవకాశములు కాబట్టి అటువంటి అవకాశములను కల్పించుటచే నష్టము సంభవించకుండునట్లు కొందట యేర్పాటు చేసికొనుటకై యీగష్తినిషాన్ ౫౩ అవసరమగుచున్నదట.

కాని సాధారణముగా లోకానుభవము వలన తెలియునదేమనగా ఉత్సవములు, సభలు—సరిగా మంచిమార్గమునే నిర్వహింపబడుచో అవి రాష్ట్రమునకు నష్టముకంటె లాభమే యెక్కువ అని నాఅభిప్రాయము. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు యింతమాత్రము నిర్బంధము విధించిన చాలును. సభలుజరుగుటను ముందుగా ప్రభుత్వాధికారులకు తెలియజేసిన చాలును. ప్రభుత్వమువారు ప్రజాకాంక్షకు భంగములేకుండ తగిన యేర్పాట్లను చేసికొనవలసిన బాధ్యత వారిపైనుండును.

ప్రస్తుతము మనరాష్ట్రములో ఫలితమేమైనదనగా ట ౦కరంగ సభలను అనుష్ఠించుట కరువైపోయినది. ఎన్నిన్ని సభలు ప్రజాశాంతికి ఏలాటిభంగము కలిగించనివైనను ప్రభుత్వానుమతిలేక నిలిచిపోయి యుండినవనియు తమ గోల్కొండ పత్రికయొక్క సంపాదకీయ వ్యాసములలో యనేక పర్యాయములు తెలుపబడి యున్నది.

సభలుగాని ఉత్సవములుగాని యిటువంటివి మరేయితరములుగాని లేనిరాష్ట్రమునందు ప్రజల ఆత్మవిశ్వాసము కోల్పోయి నలుగురిని ఒకచోట గూర్చినచో ఏమి ప్రమాదమగునోయని భయపడి పిరికిపంద అగుదురు. అటువంటిస్థితి మా, ఘ, వ. నిజాంరాష్ట్రమునకు సంభవించుట ప్రభుభక్తిగలవారిచేతను దేశభక్తిగలవారిచేతను కోరదగినదికాదు ఇది నా అభిప్రాయము.

ఇతరులును తమతమ అభిప్రాయములను ప్రకటించి యథార్థములను బైటికి రానీయగలరని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు
సత్యాన్వేషి.

ఆర్యసమాజకులకు సలహా

సర్కారు రేడియో సహాయము పొందుడు

మా. ఘ. వ మన ప్రభువుగారి యనుగ్రహమువలన మన రాజ్యములో రేడియో యంత్రము ద్వారా ఉపన్యాసములు నగరమునుండి జిల్లాలోనికి వినుపించునట్టి ఏర్పాటులు జరిగినవి. మొట్టమొదటిసారి దీనిని ఇటీవల డాక్టరు షేల్‌ట్రెక్ గారి యుపన్యాసమునకై ఉపయోగించినట్లు తెలియుచున్నది. విఖ్యాతులగు షేల్‌ట్రెకుగారు జర్మనుదేశీయులు; మహమ్మదీయమతము నవలంబించినవారు కొంత కాలమునుండి వీరు హైదరాబాదులో ప్రభుత్వమువారి అతిథిగానున్నారు. వీరు చాలా గొప్పవారితో కలసి మాట్లాడినారు. మహమ్మదీయమతమును ప్రపంచమును వ్యాపింపచేయుట వీరిజీవితోద్దేశము. ఈయుద్దేశముకొరకు వీరొక ఆంగ్ల దినపత్రికను లండనులో స్థాపింతురట! దానికొరకు హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారు ద్రవ్యమిచ్చునట్లు వీరు కోరిరి. వైవారుక్కిస్థాన్ అను దేశములో వీరిని రాజుగా నుంచుటకై జనులు కోరిరట కాని వీరంగీకరించలేదట? ఇది యట్లుండగా ఇటీవల వీరి యుపన్యాసము "ప్రాచ్యదేశములలో మహమ్మదీయ సంఘము" అను విషయమును గూర్చి జరిగినది. ఆ దియే రేడియో ద్వారా మనరాజ్యములోని ముఖ్యస్థలములలో నన్నిటిలోను ఒక్కసారిగా వినవచ్చునట్లు చేయబడినదట? ఇది మహావిషయమే.

రేడియో ద్వారా మతప్రచారము చేయుట చాలసులభము. ఈ రేడియో మూలమున తరచుగా షేల్‌ట్రెకు గారి వంటి యుపన్యాసము లిప్పించుట జరుగుచుండును. ఇట్టివారు హైదరాబాదునకు ఎందరో వచ్చుచుందురు. మంచి వక్తలు యిదివరకు ఎందరో వచ్చిపోయిరి. కాని నగరవాసులకు తప్ప ఇతరులకు లాభము కలుగలేదు. ఇక ముందట్లు జరుగదు, ఈ రేడియో యంత్రపు ఏర్పాటులను ఉమూరెనుజహాటి [మతశాఖ] వారి యాజమాన్యమున నుంచినచో మత ప్రచారమునకు వారికను యనకాశములు కలుగును

దెహాలి (ఢిల్లీ) వాసులగు పండిత రామచంద్రజీ అను విఖ్యాత ఆర్యమత బోధకుడు ఇప్పుడు మననగరమందున్నారు. ఈయనవక్తృత్వము, తర్కజ్ఞానము, సర్వమత సహభావము, ఆకర్షణాశక్తి నిరుపమానములు హిందూమతమునకై విలువచేసెడిదిట నిరుపమానము. వీరిచేత కొన్ని యుపన్యాసము హిందూమత ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి రేడియో యంత్రము ద్వారా చేయించినయెడల మంచిప్రచారము జరుగగలదు, మన ప్రభువర్యులు సర్వమత సమదృష్టికలవారు. దానికి వారు కొన్నిమాసములక్రింద అనుగ్రహించిన ఫర్మానుకారణము, "రాజదానికి మతమేలేదు, ఆతనికి సర్వమతములు సమానము" అన్నట్టివారు ఘంటాపథముగ చాటియున్నారు. శ్రీవారి యున్నతాదర్శములే మత విషయమున నెట్టివో మనము గత ౨౨ సంవత్సరములనుండి బాగుగా చూచుచున్నాము. మన అభిప్రాయము దినదినము దృఢమగుచున్నది కనుక ఆర్యసమాజకులుగాని ఇతర హిందూ మహాశయులుగాని పండిత రామచంద్ర గారి యుపన్యాసము హిందూమత ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి రేడియో ద్వారా చేయించుటకై ప్రభుత్వమువారి యంగీకారమును పొందుట చాలా బాగుగా నుండగలదు. తరువాత నొక క్రైస్తవునకు నుపన్యాస మొకవక్తయు పాదిరిగారితోను, మరి యొకటి పారసీమతమునుగూర్చి యు రేడియో ద్వారా చేయించినచో మనదేశములను సర్వమతములనుగూర్చిన విజ్ఞానము లభించగలదు. అప్పుడు మనలో మతద్వేషములుపోయి సర్వమత సహన భావమేర్పడగలదు. మనరాష్ట్రము మతకలహముల నెరుగక మా. ఘ. వ మనప్రభువుగారి ధ్వజముక్రింద చల్లని చాయలో దినదినాభివృద్ధి గాంచగలదు. స్థానికాధిపతులును యీ యాలోచనను బలపరచి ప్రభుత్వమువారికి తెలిపిన రేడియో స్థాపనము సార్థకత చెందును. యీ విషయము రాష్ట్ర ప్రజల దృష్టినిమాసెఆకర్షించును గాక! మనప్రభువుగారికి జయము కలుగు గాక!

ఒక విజ్ఞాపనపిపాసి

జిల్లాల వార్తలు

మంథెన

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాలమానము

ఈ గ్రామమున యెండలు తీవ్రముగానున్నవి. ఉదయమే దున్నర గంటలనుండియే చెమ్మటలు ధారలుగట్టుచున్నవి.

సహకార మహాసభ

నూతా వరంగలుకరీంనగరులను సంబంధించిన సహకార మహాసభ యీ గ్రామమున శ్రీ నూ శేదారుగారి యాజమాన్యమున ౨౯-౩-౦ ఖుర్దాదు తేదీనలందు జయప్రదముగా జరిగినది. ఇందు సహకారసంఘములను సంబంధించిన (౧౭) తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి

ప్రజల మొఱ

ఘర్ పట్టి (ఇండ్లపన్ను) ఎక్కువగా నున్నదనియు, సరిగా పన్ను లేర్పాటు చేయబడలేదనియు, చిన్నయిండ్లకెక్కువగను, పెద్దయిండ్లకు తక్కువగను పన్ను వేయబడినదనియు ఇచ్చటికి కాన్ఫరెన్సు సందర్భమున మాశేదారుగారు దయచేసినప్పుడు ప్రజలు మొఱపెట్టుకొని యుండిరి. మఱియు నీవిషయము తీర్మానింపబడునంతవఱకు పన్ను వసూలు చేయబడగూడదనియు వేడుకొనిరి. కాని దానివలన పరిణామమేమియు కలుగలేదు ఇప్పుడు నిర్బంధపూర్వకముగా పూర్తి పన్నులు వసూలు చేయబడుచున్నవి.

శ్రీ విజ్ఞానప్రచారిణీ గ్రంథాలయము

పై గ్రంథాలయము. కార్యదర్శిగారగు శ్రీయుత పోతీరాం రాజేశ్వరరావు వకీలుగారు రస్వస్థులుగానున్నందున, సుమారు మూడుమాసములనుండి మూయబడియుండెను. వారికింక నుపూర్తిగా నారోగ్యము కలుగనందునను, ఎన్నికలు జరిగి సుమారు సంవత్సరమునైన గతించినందునను, ఈ భావసం వైశాఖ శుద్ధ గురువారమునాడు, కార్యదర్శిగారి గృహమున మహాసభ సమావేశమై యెన్నికలు ముందు సంవత్సరమునకుగా నిక్రిందివిధముగా జరిగెను: —

అధ్యక్షులు.

శ్రీయుత సుసర్ల గంగాధరరావుగారు రిటైర్ సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు.

ఉపాధ్యక్షులు:

శ్రీయుత మహావాది సీతారామరావుగారు వకీలు.

కార్యదర్శి

శ్రీయుత గంగారాజేశ్వరరావుగారు, ఉపాధ్యాయులు.

సహకార్యదర్శి.

శ్రీయుత "వైద్యవర" వేంకటరాజన్న అవధానిగారు

శ్రీయుత పోతీరాం రాజేశ్వరరావుగారు వకీలు

" పనకంటి గణపతిరావుగారు "

" కృష్ణయ్య అవధానిగారు వైద్యులు.

" ఇల్లెందుల సీతారాంగారు.

" కొనిరశెల్లి సర్వయ్యగారు

" రాజారాం పంతులుగారు.

" రఘునాథరావుగారు నేగేదారు.

ఒంగోలులో హిందీప్రచారము చేయుచున్న శ్రీ లోకే లక్ష్మణశర్మగారు సెలవులలోని తమ యమూల్యకాలము నీ గ్రంథాలయాభివృద్ధికి వినియోగించి, సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్నందులకు వారెంతయు వంద్యులు, ఇప్పుడుకూడా వారు పూర్వమువలెనే తదుద్ధరణకై బద్ధకంకణులై పనిచేయుచున్నారు.

శవపరీక్షా గృహ నిర్మాణము

మెదకు నల్గొండలలో ఏర్పాటుకు మంజూరి

మెదకు జిల్లాయందుగల పటాంచెరువునందు వైద్యాలయములో శవపరీక్షా గృహమును కట్టుటకు మంజూరి వచ్చినది. దీనికై ౩౩౩సర్వేనెంబరుగల భూమిని గ్రహించుకొనబోవుచున్నారు. కొద్దిరోజులలోనే పని ప్రారంభింపబడును.

నల్లగొండజిల్లా జన్గాం తాలూకా చేర్యాలలోనున్న వైద్యాలయమునందు శవపరీక్షా గృహమును కట్టుటకు మంజూరి దొరకినది. దానిని కట్టుటకుగాను సర్వే నెంబరు ౧౨౩ గల ౧౫౧౧ ఒకయకరం ఒకగుంట భూమిని ఆక్రమించుకొనుచున్నారు. పని ప్రారంభము కొద్దిరోజులలోనే కాగలదు.

మెదకులో స్ఫోటకము

మెదకులో కొన్నికొన్ని గ్రామములయందు రామాయంపేట, నిదీబాక మెదలగు ప్రాంతములలో స్ఫోటకవ్యాధి ప్రబలముగానున్నది. నీటివసతి బాగుగా నేయున్నది. కాని చేదిమియొక్క బాధ చాలాబలిష్టముగా నున్నది. కొన్నికొన్ని గ్రామములలో స్ఫోటకవ్యాధిచే అనేకులు మరణించినారు.

నీటివసతి సరిగాలేక యిబ్బంది కల్గుట

ఔరంగాబాదులో నీటియిబ్బంది మిక్కుటముగా నున్నట్లు తెలియుచున్నది. గొట్టముల ద్వారా నీటిసరఫరా ఏర్పాటు చేసినప్పటినుంచి సరస్సులలో నీరు తక్కువై ఎండిపోయినవి. ఈకారణమువల్ల గ్రామజనులకు చాలాయిబ్బందిగా నున్నది. ఆ గొట్టముల ద్వారానైనను గ్రామమునకు సక్రమముగా నీరు సప్లయి అగుటలేదు.

సవరు నాజం గారి దౌరా

జిల్లాపోలీసు సదర్ నాజము అగు అరంస్ట్రాంగుగారు నాందేడు, నిజామాబాదు, పర్భణిజిల్లా మెదలగు జిల్లాలలో దౌరాచేయుచు ౧౯ వ ౧౧౧వ తాకీఖునాడు ఔరంగాబాదుకు వచ్చినారు వివిధస్థలములయందలి పోలీసువుద్యోగులు ఎట్లు పనిచేయుచున్నారో అని వీరు పరీక్షించుచున్నారు. వీరు యిచట యింకను నాల్గురోజులుండి, మకాం చేయుదురని తెలియుచున్నది.

ముసల్మాను దేశ యాత్రికుడు

తిరుగర:-దేశయాత్రికుడగు హాజిమహమ్మదు అబ్దుల్ ఖాదరుసాహేబుగారు సదాశివపేటనుంచి నిజామాబాదు చేరిరి. తిరుగ ౧౩ వ తారీఖు నిజామాబాదునుండి బయలుదేరి సాయంత్రం ౬ గంటలకు హుమ్నాబాదు చేరిరి. మార్గమధ్యమున వీరికి గాలి దుమారము మరియు వర్షముకలన చాలా అయాసము కలిగెను. ఇంతవరకు వీరు రోజుకు సుమారు ౩౦-౩౫ మైళ్ల దూరముచొప్పున ప్రయాణము చేయుచున్నారని హుమ్నాబాదునుంచి తిరుగర తాకీదువ తెలిపినది.

హాజిఅబ్దుల్ ఖాదరుగారు హుమ్నాబాదునుంచి బయలుదేరి పెల్లుడువచ్చినారు. ౩౦-౩౫ మైళ్లదూరము నడచియుండినను మార్గములో చాలాయిబ్బంది జరిగెనని పెల్లుడు ౧౫ వ తేది ప్రకటనవల్ల తెలిసినది.

ఉద్యోగ విషయములు

౨వ వహారవహనుంచి బీదుజిల్లాపోలీసు సూపరింటెండెంటుగా కొంతకాలమువరకు మాత్రమే నియోగింపబడిన మహమ్మదుమహమ్మదఖాన్ సా॥ గారు ఆ పదవియందే స్థిరముగా నుంచబడుటకు మంజూరి అయినది: తేది ౧౨ వ తేదినుంచి అఖరువరకు ఒకనెల పూర్తిజీతముపై సెలవు ఇఖ్తదార్ జంగ్ అహమదు సా॥ తహసీల్దారు (తాలూకా కౌతాల) గారికిజిల్లా మహకమా వారి అభిప్రాయానుసారము ఔరంగాబాదు సుబేదారుగారిచే మంజూరిచేయబడెను. సెలవుగైకొనువారి స్థానమున అహమదు మొహ్యొద్దీన్ సా॥ ఫరీజ (ముంతజం మాల్ జిల్లా, నాందేడు) గారిని తాత్కాలికముగా నియోగించిరి.

అమరచింత సంస్థానము విడుదల

శ్రీమతి భాగ్యలక్ష్మి మహారాణిగారిదగు అమరచింత సంస్థానము కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్సునుండి విడుదల చేయబడినది.

పట్టపగలు మక్తేదారుని హత్య

నేరస్థులకు యావజ్జీవపు ఖైదు

దేవరకొండ తాలూకాలోనున్న పాల్వాయిఅను గ్రామము మక్తెదారగు రామేశ్వరరావుగారు ౧వ అర్దిబెహిస్తు పగలు ౯గంటల సమయమునబండిలోకూర్చొని తమగ్రామమునుంచి హైదరాబాదు వెళ్లుచుండిరి. మార్గమధ్యమున ఏడెనిమిదిమంది వీరి కచ్చడమునకు ఎదురుగా వచ్చి రోడ్డుప్రక్కనవున్న ఒక చేనులోకి తీసికొని వెళ్లి అచట వారిని చంపిరి.

స్థానికరక్షక శాఖాధికారులగు అలీనాబుమాల్వి జలాలొద్దీన్ సా॥ మొహతెమీంగారి నిగ్రానిలో ౮ గురు నేరస్థులను, మక్తెదారుభాగస్థుడగు జానకిరాంరావును అరెస్టుచేసి దేవరకొండ న్యాయాధికారులగు మౌల్వీ అబ్దుల్ సలాంఖాన్ సా॥ మున్సఫ్ బియె. యల్. యల్, బి గారిమొదట హత్యానేరముక్రింద చాలాను పేషుచేసిరి. జనాబుమున్సఫ్ సా॥ గారు ఒక వారం రోజులలో మొకద్దమాను విమర్శించి మొకద్దమా ఫద్దు సేషకోర్టుకంపిరి. అలీజనాబు మిస్టరు పింగిలి వెంకటరామారెడ్డి సా॥ [గారవజ్జీ సుభేమెదకు] గారు ౩౧ ఖుర్దాదున విమర్శించి హంతకులకు జన్మఖైదువిధించిరి.

బేతవోలు మక్తేదారుగారి విజయము

బేతవోలు రైతులఫిర్యాదు ఓడుట

సూర్యాపేటతాలూకాయందుగల బేతవోలు మక్తెదారులగు మిస్టరు సీతారామ చంద్రారావుగారిపైన ఆగ్రామపురైతులు కొన్నిరోజుల క్రితము మాల్గుజారిలో ఫిర్యాదుదరఖాస్తు యిచ్చియుండిరి. ఈవిషయమై మాల్గుజారివారు ఉభయ పక్షములవారిని [వాది ప్రతివాదులను] విచారించి విమర్శచేసి రాజాగారితరఫున తజ్వీజుచేసి కారువాయి ఖతంచేసిరి.

సిటీపోలీసు ఫుటుబాల్ బీదరులో జయము బొందుట

బీదరు ౧౭వ తేది:—

(సిటీపోలీసు ఫుటుబాల్) వారు గతశనివారం హైదరాబాదనుంచి బీదరు వెళ్లియుండిరి. [టోర్న మెంటు] లో ఫైనల్సులో బీదరువారి బంతియాటకన్న అయిదు ఆటలలో వీరలు ఎక్కువగా జయము బొందిరి.

కొప్పర్తిగారి ప్రశంస

(శ్రీఆచార్యకర్వే మహాశయుని జన్మదినోత్సవ సందర్భమున శ్రీమాన్ బుక్కపట్టణము రామానుజాచార్యులవారు పంపిన ప్రబోధ పద్యములు)

సీ. దేశమా పరులచేతనుజిక్కి మరలదా
తమునుపొందఁజాలకున్నంచు శక్తిఁజిక్క
భాషయానైజపూర్వ ప్రాభవముపీడి
సంకరంబగుచు భ్రష్టత్వమందె
మతమూదురాచార మాలిన్యపీడిత
మైపరిహీన జన్యంబునయ్యె
జాతీయతయుతాన సంఖ్యాకవైవమ్య
కలుషితమైమంట గలసిపోయె.

ఆ. వె. దేశభక్తిలేదు, తీవ్రభాషాభిమానంబులేదు, నిజమతంబులేదు
వివిధజాతులకును విహితమైమాత్రంబు
లేదుదాస్యముక్తి లేదులేదు.

సీ. కట్టింపవలెగాదె కరిభంతములునింత
ఘనకళాలలక్షణముగాక?
పెట్టింపవలెగాదె మిగులనజ్ఞానాంధ
కారంబువిద్యా ప్రకాశమునను?
పెట్టింపవలెగాదె ముదితులైయాకవి
రాజితపుస్తకరాజములను?
పెట్టింపవలెగాదె ప్రేమవాక్సుధచేత
మద్రనయుక్త భోజనమ్ముపేదకు?

తే. గీ? స్వేచ్ఛయనఢంకచే బూనిశీఘ్రగతిని
మ్రోయవలెగాదె దిశలుమార్ మ్రోగునట్లు
భరతమాతపెన్నోములఫలముమీకు
కాలిమడుముందుమా పురోగాములగుడు.

ప్లేగు దండకము

శ్రీ ఏకేశల్లిబిబ్బిడివి;
ఏవే నాతో మునిషి; నిజమ్ముగ సఖుడా;
ఏవేగు నా నెప్పు దైవము;
ఏవే ... ...
శా॥ లావొక్కింతి యు లేదు; ధైర్యము విలోలంబయ్యె; ప్రాణంబులుణ్,
ఠావుల్దప్పెను; మూర్ఛవచ్చె; తనువున్ డస్సెన్;
శ్రమంబయ్యెడిన్,
"నోప్లేగు" అప్పు యితఃపరం బెరుగుమన్నింపన్ దగున్ దీనునిన్,
రావే ప్లేగొకరా!!! కావవే వరదా! సంరక్షింపుము భద్రాత్మకా!

దండకము

మహా భాగ్యనగరాన। మా పూర్వ పుణ్యాన। మే మెన్ని యో యేండ్లు। మా సెంగ నూ సెంగ। మా బాల్యమున్, యౌవనత్వంబు। మా ప్రాయముల్ నూ। మరో వార్ధక్యముల్। మంగుముఖంబోయి। వృద్ధాప్యముణ్ పొంది। ఇంద్రుకొల్ చెల్లనెనంత। మప్పయా కొన్ని ఆటుగడ్పి యిటు గడ్పి। యీ నాటికిన్ వచ్చె। యీ ప్లేగు భూతమూ! మాగోర్కె లీ దేరె। మా జన్మముల్ దస్య తన్ బొంద। లోబడ్డి నా నా పసనంబు। ఇవో ... దేవేలమ్మణ్ణా యుక్తాయుక్తి। ఏదో ప్లేగా!

మా జే ... ఏ నాడ పద్మంబు... సేవల చేకన్। ఎన్ని సేవల్ చేసినన్। ఏకబ్రాహ్మణంబునన్ జూచె నే। దాతవై బోవనే। దగ్గరన్ నిల్వనే। స్వామిని స్మరించ నేనెంత వాడన్। ఏ నా దృష్టిపీక్షింపనే। ఏదో ప్లేగు వాకిట్ని। పన్నెట్టు లేకన్। సహాయంబు మీటికి। మెంబున్న గా జేసినన్ జాలు నా వంశముణ్ దేశముణ్ ధన, ... ఆమాన నా ప్రాణ్యపు పుణ్యంబు। నా చాక చక్యంబు। నా భావి భాగ్యంబు। నా తంత్ర వాదంబు। సర్వంబు గానున్న చో। అనిచ్చైన ంబట్టి। ఎంతైన పైపై। ఎక్రౌక గానమ్ము। ఎన్నిటికో పోము లైనన్। భుజంపంగ ఆటంకమ్ము లేవు। రాజమాన్యంబె గానమ్ము। పేద సాదల్ భయంబంద ఆటుంగ్గి। యిటు ఒగ్గి। యెంతెంత పేర్లైన నే హొంద గానమ్ము। కొద్ది యుద్యోగులు ... కృత్తి యున్నంత యేడ్పింగ ... మ్మతిలు గానున్న వారాల్డి మేల్ చేసి! మా బాపు మా బాపు అనిపించు కోవమ్ము। యే పైనలా బాలు వాకింపకోవమ్ము। కాబట్టియెన్ల। ఏ ప్లేగుతో గూడ। బంధుమిత్రాది వర్గంబుకోట్లన్ని। నా ఇనిప్పింపుమా, నన్ను రక్షింపుమా। లేమిపొగొట్టుమా। దీనుణ్ ప్రోవగా దిక్కని వేదా। ఏ పేశంబంబో జన్మ బుగ ఏ ప్పర్శ నిమా పు ఏమి మొదలైన। ఏ దాసమస్తంబు అస్పృశ్యత గాని। సాక్షాత్ పరబ్రహ్మ। రూపంబు గానుండు। ఏ ప్లేగు మాత్రంబె। నిత్య సంపూత మై। నెగడు లోకంబులన్। సంసారముణ్ కాని సౌఖ్యంబులన్ రోసి। నిద్రాహారంబులన్। ఏ ... ఏసుంబులన్। నిత్యకృత్యంబులన్ మాని। సర్వంబు గర్జించి యోగీశ్వరుం బోలి। నిరీక్షితో నుండి। ఏ ప్లేగు వాంఛించెదన్, నిన్ను యాదించెదన్। ప్లేగు సమస్తంబు। ప్లేగు ప్రశస్తంబు। ప్లేగు మహా ముక్తి। ప్లేగు పరబ్రహ్మ। తద్ధ్యాన నిష్టన్ ప్లేగు మహా దేవ! నమస్తే! నమస్తే! నమః॥

[ప్లేగు:—కృష్ణా పత్రిక యొక్క ప్రాకసంచిక నుండి మార్పుతో గైకొనబడినది.] గో. ప. సం.

స్థానిక వార్తలు

హుస్సేన్ సాగరు చెరువులో బాలికలు ఈదుట

తేది ౧౬ హుస్సేన్ సాగరు చెరువులో బాలికలు ఈదుకురని తెలిసి పెంక లక్షలాది జనులు ఉదయమున నే చెరువుకట్ట పైన గుంపులు గూడిరి. వేదవతిదేవి, సుశీలాదేవి, రుక్మిణీదేవి, శీలవతీదేవి అను నలుగురు బాలికలు ఉదయం ౭½ గంటలకు ఈదుటకు నీటిలోదిగిరి. రెండుపడవలు వీరి సహాయార్థమై వీరితో కూడా వుండెను. రెండువందల గజముల దూరము యీదిన తరువాత వేదవతీదేవి, రుక్మిణీదేవి, మరియు శీలవతీదేవి అలసట జెందినందున పడవలో ఎక్కించుకొన బడిరి. కాని సుశీలాదేవి మాత్రము ధైర్యముతో ఒంటరిగానే సుమారు ౭ మైళ్ళు చుట్టుకొలతగల చెరువును ఒక చుట్టుచుట్టి పగలు ౧౦-౧౫ గంటలకు ఒడ్డునకు చేరుకొనియెను. హుస్సేన్ సాగరు చెరువులో ౧౧ సంవత్సరముల బాలిక తనకు ఈతయందుగల నైపుణ్యమును చూపి హైదరాబాదు ప్రజలకు మిక్కిలి ఆనందము నొసగూర్చుట ఇదియే ప్రథమపర్యాయమని తెలియుచున్నది.

యీ వింతను చూచుటకు వచ్చినవారందరు సుశీలాదేవి గారిని అభినందించిరి. ప్రేమచాందు గారామెను పూలమాలతో నలంకరించి ఒక వెండిపతకమును బహుమానమిచ్చిరి. రాజా దాసు విఠల దాసు గారు వేరొక వెండిపతకమును బహుమతి చేసిరి. యీ వింతను చూడవచ్చినవారిలో ఒకవంద మంది మనిషి ౧౬ [౦౪౦] రూ అణాల వంతున యిచ్చి సావిత్రియను పడవలో కూర్చొని చెరువునందు షికారు అనుభవించిరి. నాలుగంపలగజముల దూరము వెళ్ళినతరుపరి పడవ ప్రక్కకు ఒరిగిపోయెను. కొందరు ... ... మందిపడవలో నుమికిరి. ఒడ్డునుంచి నాలుపడవలు వారికి సహాయార్థము పోయి సావిత్రియను పడవను మనుష్యులతో సహా గా సురక్షితముగా ఒడ్డుకు తెచ్చిరి.

దొంగతనములు

౧౮ వ తేదీ;—

ఆలావాయలీమా వీధి కొ పురస్తురాలైన సాహిమా బేగం అనుమహమ్మదీయ యువతి తనకుమార్తెతో మొహర్రం నెలలో ఒకానొక సభయందు పాల్గొనునిమిత్తము వెళ్ళినదియు, వెళ్ళునప్పుడు ఇంటికి తాళముచేసి సేవకుడగు బాలూ అను బోయిని యింటిముందర కావలివుంచి వెళ్ళినదనియు, సభ ముగిసిన తరుపరి సుమారు ౧౧ గంటల రాత్రి వేళ యింటికి వచ్చి చూడగా యింటితలుపు తాళము తీసి యుండెననియు, యింటిలోనికి వెళ్ళి చూడుకొనువరకు పెట్టెతాళము పగులగొట్టబడి యుండెనని యు పెట్టెలోనుండిన ౯౦౦ రూపాయిల నోట్లు మాయమైనవనియు ఎచ్చటవెదకినను తన సేవకుడు కానరాలేదనియు ... దైన బాలూపై యీ దొంగతనము విషయములో తనకు సందేహముకలదని యు రక్షకశాఖవారికి తెలియజేసెనని పోలీసువారు ... ఘు చేస్తూవున్నారు. ౯ వ తేదీ తెల్లవారుఝామున ... ౪ గంటలసమయమున గుల్జారు హౌజువద్ద రక్షక ... తమ నియమ్ము ౧ కొరకు గస్తీ తిరుగుచుండగా ... గారి వైద్యాలయముయొక్క కవాటము ... టగాంధి డాక్టరుగారు టోలీచౌకీకి సమీపమున ... యుండినందున వెంటనే ఈ సంగతి వారికి తెలియజేసిరి. వారును వచ్చి పరిస్థితులను చూచిరి. గత ... రాత్రి ౯ గంటలకు వైద్యాలయమ్ము మూసి వారు తమ యింటికి వెళ్లియుంటిమనియు మొత్తము ౧౧౦-౫౫ రూపాయలు దొరకిలించుబడినవనియు తెలిపిరి. దొంగలను పట్టుటకు ప్రయత్నము చేయబడుచున్నదని పోలీసువారిని డాక్టరుగారు ...

ఖాధికారి రక్షక శాఖావారు దొంగలకొరకు వెదకుచున్నారు. భుఖ్యావారిద్వారా కూడా ఈవిషయములో పని చేయుటకు ఆజ్ఞయివ్వబడినది.

ఫతేమైదాను ఠంభూ రావు టోర్నమెంటు ఫైనలు

౧౮ వ తేదీ ఉదయం... పట్టణాన్నస్సి మైదానములో ఫతేమైదానము ఠంభూ రావు టోర్నమెంటు యొక్క ఫైనల్ మ్యాచ్ వెస్టు కెంటు రెజిమెంటు మరియు నాను స్టాఫోర్డు షైర్ మధ్య జరిగినది. ఆట చూచుటకు హైదరాబాదు సైన్యాధికారులు చాలమంది వచ్చియుండిరి. రెండు జట్లవారును రెంత యో ఉత్సాహముతో నాడిరి. వెస్టుకెంటు జట్టువారు తమ ప్రతిద్వందులపై మూడుగోలు లను చేసి జయమును బొందిరి. సిమ్సన్ సతిగారు బహుమానములను పంచి పెట్టిరి.

కాలమాన నివేదిక

ఇక తీరుతో అంతమగు వారము

శీతోష్ణస్థితి

ఈ వారమంతయు ఎండ కాయు చుండెను. ఉక్కలో మురుంటెను చెప్పుటలు కొరుచుండెను.

పైరు, పంటలు

ఆరీకోతలు జరుగుచున్నవి ఖరీఫుపంటకు భూముల సిద్ధము చేయబడుచున్నవి.

మంచినీరు, మేత

త్రాగుటకు నీరును పశువుల మేతయు చాలచోట్లలో చాలినంత దొరకుచునేయున్నవి. నల్గొండలో కొన్ని చోట్లలో మాత్రమే నీటియిబ్బందికలదు. వరంగల్లు జిల్లాలో కొన్ని చోట్లలో పశువుల మేత చాలుటలేదు. మెదకు నల్గొండ జిల్లాలలో పశువులకు గడ్డికొరతగా నున్నది. వరంగల్లు, నల్లగొండ, ఔరంగాబాదు, బీడు, గుల్బర్గా, ఉస్మానాబాదులలో పశువుల వ్యాధి విశేషముగా గలదు.

ధాన్యముల చిల్లరధరలు

బియ్యము పాతి రూ. ౧కి	౭॥	సేర్లు
గోధుమలు ,,	౭౺	,,
జొన్నలు ,,	౧౩॥	,,

ముల్కీ సర్టిఫికేటు మోకద్దమా

ఈ మొకద్దమాలో ఆత్రాఫుబల్దా తాలూకాదారు వాజ్మూలము కమీషను ద్వారా తీసికోబడినది. తాలూకాదారుగారు తమ వాజ్మూలములో నేరము సుర్యా చంద్రమౌళి, మహమ్మదు కరీముల్లా, పి. వెంకటనారాయణ లైన మోపబడిన టుల తెలిపిరి. ఒకటవ ముల్జిము తాలూకాదారుగారి వారివద్ద తాను ముల్కీ అయినటుల తెలిపి ముల్కీ సర్టిఫికేటు యిప్పించవలసినదిగా దరఖాస్తు యిచ్చినట్లును ౨, ౩, వ ముల్జిములు ఒకటవ ముల్జిమును ఎరుగుదుమని యు అతడు ముల్కీ అనియు సాక్ష్యమిచ్చినట్లు తెలుపబడినది. కాని తమకు దుర్గా చంద్రమౌళి ముల్కీ కానటుల తనకు తెలిసినదనియు, యీ విషయములో సాక్ష్యము కూడా కలదనియు, ఈ కేసులో నేరములకు శిక్షించుటకు తనకును అధికారము కలదనియు, కాని యుట్టిపనినే యితరులు చేయకుండునటుల యితరిని శిక్షించవలెను టకేయీ మొకద్దమా పెట్టబడినదని తాలూకాదారుగారు తమ వాజ్మూలములో తెలిపిరి.

సహ్యాద్రిలోని శ్రీ విఠల నాయ సంతమేళ దిగ్విజయ ప్రయాణము

౩ వ మే తేది ౧౯౩౪ సంవత్సరం ౧౧ వ మే వరకు హైదరాబాదులో శ్రీ క్షేత్ర పండరి క్షేత్రోద్ధారకులు శ్రీ విఠల్

గారి శిష్య వరకిషన్‌దాసు గారిచేత జరుపబడిన సంతమేళ సప్త దినములు మిగుల వైభవముగాను, నేత్రోత్సవముగాను జరిగెను.

ఈ మహోత్సవమునకు వేంచేసిన భక్తులు శ్రీవిఠల్ నామములు లిఖించి సమర్పించిరి. భజనమునకు సమాజము లేనిచో మిగుల సానందముతో భజనలు గావించెను. పండరీపుర ఆషాఢ శు॥ ౧౧ బ్రహ్మోత్సవమువలె మిగుల ఆనందముగా జరిగినది.

ఈసందర్భమున అమితమైన అన్నదానముగూడా జరిగినది. ఇదికాక భక్తసమూహములు అనేకులు కొని చూడబడినది.

ఇటువంటి సంతమేళలు ౧౦౫ కొనబడియున్నవి. ద్వితీయ సంతమేళ శికింద్రాబాద్ మార్కెట్ వీధిలో కోన సారి కాంపౌండులో శ్రీమాన్ కొకికోడే లయ సహస్ర కోటి శ్రీ విఠల్ నామ సంతమండలి వారు ... న మే తేదినుండి ... తేదివరకు బ్రహ్మోత్సవముగా జరుపబడును.

ఇట్లు

సహస్రకోటి శ్రీ విఠల్ నామ సంతమండలి

౨౧ ర శాఖ

మడిబజార్, హైదరాబాద్ (దక్కన్.)

ఎచ్. యస్. యల్. సి. పరీక్షా ఫలితములు ౧౩౪౩ ఫసలీ

ఔరంగాబాదు కాలేజి

మొదటితరగతి:—

భాస్కర్ వి. జోషి. [గోల్డ్‌మెడల్]

రెండవ తరగతి:—

వి. విశ్వనాథ్, బన్సీలాల్ గోవిందదాసు, గవ్హర్, యం. బాబూరావు, లక్ష్మణ వెంకటరావు, డి. లక్ష్మీకాంత్, మహమ్మదు మనీబద్దీన్, పురుషోత్తం. వి. జోషి, సయ్యదు మొయినుద్దీన్, సఖారాం, టి. పాదరి.

మూడవ తరగతి:—

భగవాన్‌రావు, ఆర్. కుల్కర్ణి, భాస్కర్, యెచ్. పోతాని, భాస్కర్ పండీతరావు, దిగంబర్, పి. భాలేరావు. సాలెనిబాహు, యం. భక్తులు, గోవింద, వి. పట్వారి, గోవింద మనోహరరావు, గోవింద నాగారావు, కాశీ. జోషి. ఖండే రావు, మనోహరరాయ్. పండిత్ రాధాకృష్ణ, టి. రామారావు, శ్రీరాం శేషరావు, సతారాం రాజారాం, విఠల్ ఆనంద రావు.

చాదర్ఘాటు హైస్కూలు

రెండవ తరగతి:—

వి. లక్ష్మీపతిరావు, బి. జి. దశరథ, ఫిమషేన్, ఆర్. చింతలీకర్, మంగి శ్యామరావు వి. వరదరాజరావు, డి. రామశర్మయ్య, గణేశ్‌ప్రసాద్, జి. సత్యనారాయణ, కే. పాండురంగ, మహమ్మదు ఉమరుఖాన్, మహమ్మదు సలీముద్దీన్ షాకిర్ యం. నిలకంఠాచారి, షాహ అబ్దుల్ వాహెద్, సయ్యదు గులాంఅలీ.

మూడవతరగతి:—

... బి వేణావర్, బి. నరోత్తమాచారి. పి. ఆర్. వెంకటేశ్వరరావు, జి. సుబ్బారావు, జి. వెంకట, బి. ... మాధ్యయ, శంకరరావు. ఖాజా మొయినోద్దీన్. కృష్ణనారాయణ వాఘ్రే, యం. శ్రీధరరావు, ... చన్నారెడ్డి, ... గోవిందరాజు, మీర్ ఆబిద్ అలీఖాన్, మహమ్మదు అబ్దుల్ వహాబ్, మహమ్మదు ఫజులుద్దీన్, యస్ గోపాలన్, శంకరరావు, సయ్యదుమహమ్మదు రజ్వి, సయ్యదు నిజాముద్దీన్ అహమదు టి. ఆర్. శేషాద్రి, టి. శ్రీనివాసరావు, వి. రామచంద్రయ్య, వి. సత్యనారాయణరావు.

సిటీకాలేజి, హైదరాబాద్

మొదటి తరగతి:—

యస్ గంజం.

రెండవ తరగతి:—

అబుల్ ఖైరుసిద్దీకి, గోపాలరావు, హరికిషన్ దాసు, హరిశ్చంద్ర, మిర్జాముజాఫర్ అలీబేగ్, మహమ్మదు అసమల్లాసంజాద్, మహమ్మదుజలాలుద్దీన్‌ఖాన్, సయ్యదు బక్షీరుఅహమదు, యస్. యం. వాజిదు అలీఖాన్, శివాయక్ ప్రసాద్.

మూడవతరగతి: —

అబ్దుల్ రషీదుఖాన్, అహమదు అబ్దుల్లా, అనంతరావు కొఠ్రేకర్, సి. వెంకటేశ్వరరావు, గులాంగౌసుఖాన్, గులాంజైనులాబొదీన్, కే. మొయినొద్దీన్, మహమ్మదు అబ్దుల్ ఖదీర్ ఖాన్, మహమ్మదుహబీబుల్లా, ఆర్. అనంతరావు రియాసత్ అలిమిర్జా. రియాజాహమదు, యస్. కే. అబుసలీ గని. యస్. యం. ముస్తఫా అలికాజిమి, సయ్యదుషరీఫు అహమదు, వి. నర్సింహాచారి, వహీదుల్లాఖాన్.

గుల్బర్గా కాలేజి

మొదటి తరగతి:—

సయ్యదుమహమూద్,

రెండవతరగతి:—

ఎ. వి. శేఖర్, బి. శంకరరావు, కే. కుమారకోటి, యల్. విఠల్ రావు.

మూడవతరగతి:—

భీమాచారి, మహమ్మదు అలిఅక్బరు, నరహరిరావు యెచ్. గోనయ్య, స్వామిరావు, వి. వెంకటరావు, వామనాచారి,

జాగీర్దారు కాలేజి

రెండవతరగతి:—

సయ్యదు మహమ్మదు అస్కరీహుసేన్.

మూడవ తరగతి:—

ఇబ్రాహీం ఖలీల్.

మదరసె ఆలియా

రెండవ తరగతి:—మహమ్మదు హఫీజొద్దీన్, మహమ్మదు మొహియుద్దీన్ అలీఖాన్, సయ్యదు వజిరుఅలీ రజ్వీ.

మూడవతరగతి:—

అక్బరుహుసేన్ లతీఫ్, బాఖరుమహమూద్, శంకరరాజు, సయ్యదు మహమ్మదుహుసేన్.

వరంగల్లు కాలేజి

మొదటి తరగతి:—

గోపాల్‌రావు, జి. వెంకటేశ్వరరావు.

రెండవతరగతి:—

ఎ. గోపాల్‌కిషన్‌రావు., పి. రామకిషన్‌రావు_డి. రామానుజరావు_వెంకటయ్య_మహమ్మదుహఫీజొద్దీన్_యం, రామప్ప_యం సూర్యప్రకాశరావు_నారాయణరావు కంటాల పి. రామస్వామినాయుడు

మూడవ తరగతి:—

ఆర్. లక్ష్మీనారాయణ_విశ్వనాథం.

మూడవతరగతి:—

అల్‌ఫ్రెడు రాజా ఇబ్రాయిల్_రాఘవేంద్రాచారి_సయ్యదుఅక్బరుఅలి_సయ్యదు మహమ్మదుహుసేన్ రజ్వీ.

బొలారం బాలుర హైస్కూలు

రెండవ తరగతి:—

అలీయార్‌ఖాన్.

మూడవతరగతి:—

ఎ. బి. నరసింహ_జానకయ్య_కే. శేషాచలం_యం. రంగారెడ్డి_యస్. తిరథసింగు_సయ్యదు ఇబ్రాహీం విశ్వనాథ బోర్‌ప్పా,

ధర్మవంతు హైస్కూలు

రెండవతరగతి:—

యం. శ్రీపురాజు_యస్. బజరంగ్‌ప్రసాద్

మూడవతరగతి:—

ఏ. యన్. సుబ్బారావు_జి. బక్షి_మహ మ్మదుఅహమదుల్లాఖాన్_యం. వరదరాజేశ్వరరావు

హమ్దర్ద హైస్కూలు, రాయచూర్

మూడవతరగతి:—

శ. చంద్రశేఖరరావు.

ఇస్లామియా హైస్కూలు సికింద్రాబాదు

రెండవతరగతి:—

యస్. యం. అహమదుఖాన్_సయ్యదు యూసుఫుద్దీన్_. సూర్యనారాయణరావు.

మూడవతరగతి:—

వి. యన్. నర్సింహారావు_కె. సి. విశ్వనాథన్.

మహబూబు కాలేజి

జి. ప్రకాశరావు, యం. సి. లక్ష్మీనారాయణ_యం. ఎల్. చక్రపాణి_యం. ఎన్. రాధాకృష్ణ, యం. అహమదుల్లాషరీఫు_యం. విశ్వనాథరావు_యన్ రామమూర్తి, పి. వీరయ్య రామనారాయణ మిశ్ర_ఆర్. వరదరాజులు_బి. కే. పద్మారావు_యస్. వి. నారాయణశర్మ_వి. డి. భాస్కరరావు.

మూడవ తరగతి:—

బి. జి. జనార్దనరావు_సి. హరికిషన్‌రావు_సి. వెంకటయ్య_ఇ. వి. వేణుగోపాల్_జి. సామ్యథమ_జె. గణేశ్‌దాస్_జాన్ లక్ష్మీనరెడ్డి_కె. గోపాల్_కె. హనుమంతరావు_కే. కాశీనాథ_కె. బి. సుబ్రహ్మణ్యం_యం. శివస్వామిరాజు_ఆర్. పాపారావు_ఆర్. రామమూర్తి_సూర్యకుమార పాండే టి. యస్. కోదండరాములు_వి. కే. శ్రీనివాస్_యస్. వెంకటరావు.

ముఫాడిస్టు బాయిస్ హైస్కూలు

రెండవతరగతి:—

వి. కొండారెడ్డి, యం. ఖదీహుసేన్, యం. పాత్రి

మూడవతరగతి:—

కే. యస్. శామ్, యం. ఇబ్రాహీం, యం. గోపి, గోవయ్య,

ముఫీదులనాం హైస్కూలు

రెండవ తరగతి:—

మహమ్మదు షరఫుద్దీన్, మోహన్‌లాలు, జి. మల్లా బాపు రాయ్.

మూడవతరగతి:—

మఖ్దూంహుసేన్, మిర్జా యూసుఫ్ బేగ్, మురాదు అలీఖాన్.

జనానా ఉస్మానియా కాలేజి

రెండవతరగతి:—

హేమలతాదేవి, శైలబాలాదేవి.

మూడవతరగతి:—

బన్నిదన్ని హాజేగం

గీసుహైస్కూలు సికింద్రాబాదు

రెండవతరగతి:—

బి. టి. అశారా, యం. సుభద్రావాళ, యం. కరుణ మలీల, యస్. ఫ్లారెన్సు ఆనందం, విమల కృష్ణరావు.

మూడవ తరగతి:—

ఆనందభూషణం, యం. కృపానితోశంరం, ఆర్. శేలాడానియల్.

స్టాన్లీగర్ల్సు హైస్కూలు

రెండవ తరగతి:—

యం. శైలాదాబబ్తు.

మూడవతరగతి:—

దర్యలీలావతిదత్తు_ఆలీధర్ సుందరం_జి. స్వరుంప్రభ. స్వామిబక్షయ్య_శద్దాబాయి రాజన్న_సీతావతిపవర్_అహమదున్నిసాబేగం, బి. కార్మి యస్_పురుషోత్తమ పి, కస్తూర్_శాలాలు_సయ్యదు షఫీహాద్దీను_టి. గంగాధర్_తిరుమలరావు_వినాయక. యల్. కులకర్ణి_వి. రఘుప టి, రాములు_యం. రఘునాచారి_చంద్రాబాయి_గప్తూరితుదత్తు_రెడుమ. లీలావమానోల్_లక్ష్మమ్మ తిరుమలయ్య [పొత నిబంధనలు].

ఔరంగాబాదు కాలేజి

రెండవ తరగతి.—

విష్ణు_వి. కర్హాక.

మూడవతరగతి:—

మహమ్మదు అకీలుద్దీన్_మహమ్మదు ఖ్వాజుద్దీన్_సయ్యదు కరీముద్దీన్.

ఖాస్గీ విద్యార్థులు

రెండవ తరగతి:—

అహమదులీఖానబీబు:—ఖాజా కరీముద్దీను, మసీహా అక్తాఖాన్, మీర్ మసీహుఆలీ

మూడవతరగతి:—

అర్జెస్ కేటజ్, అలీఅమీర్ భీమరావు నిర్మలకావా కర్, బి టి. పళని మొదల్యారు, దిగంబర పర్లీకర్, గోవిందరావు, జె. వీరప్ప కె. అప్పారావు, మాణిక్యరావు, మీర్ మహమూదలి, మహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజు, మహమ్మదు అబ్దుల్ ఖలీలుఖాన్, మహమ్మదు మహమూదులతీఫుఖాను, మహమ్మదు కమ్రుద్దీను అన్సారి, యం. రాజయ్య,

మహబూబుకాలేజి సికిందరాబాదు

రెండవతరగతి:—పి వెంకటరావు, యస్. డి. సుబ్బాచలం

మూడవతరగతి:—

గోవిందరావు, యం మాధవరావు, మహమ్మదు అతావుల్లా.

మెథాడిస్టు బాయెస్ హైస్కూలు

రెండవతరగతి:—

యం. విలియంకేసరి.

మూడవ తరగతి:—

జె. భాస్కర్. యస్. పి, జోన్.

ముఫీదులనాం హైస్కూలు

మూడవతరగతి:—

అహమదు సిద్దికి, మీర్ మొయినొద్దీన్ అలీఖాన్, మిర్జామాసీరబూచేగు మహమ్మదు జమీలుఅహమదు

వివేకవర్ధనీ హైస్కూలు

రెండవతరగతి:—

థోండేరాజ్, డిసిల్కర్. లక్ష్మణ. యన్ బాజి, నారాయణ, జి. యశ్వంతకేకర్, శంకర్, జి. ఫాటక్.

మూడవతరగతి:—

సి. రాజమహేంద్రా రెడ్డి, డి. ఆర్, వాడియా, క. సత్యనారాయణరెడ్డి, యం. వెంకటేశం.

ఖాస్గీ విద్యార్థులు

రెండవతరగతి:—

పి. వి. నాగరాజన్, టి. నర్సింహరావు.

మూడవతరగతి:—

ఎ. రామకృష్ణయ్య, ఎ. తుల్జాశంకరలాలు, బషీరొద్దీన్ అహమదు షరీఫు ఖురేషి, బి. యశోదాబాయి, బి రామస్వామి డి. వేణుగోపాలనాయుడు, గంగాధర, యల్. దేవు, గిరిధర సింగు, జి. కృష్ణమాచారి, జి. లక్ష్మణరావు. జి, శేషరావు, హనుమంత, డి. పి. సోల్కర్, కె. హనుమంతరావు, కిషన్. జి. ఫాటక్, మారుతి, యచ్. శేజె, మీరు అన్వర్అలి, నిజాముజాఫరుఅలి, యం. జానకిరామయ్య యం. మల్లారెడ్డి, మహమ్మదు అబ్దుల్రహిమాన్ ఖాన్, మహమ్మదు అక్బరొద్దీను అహమ్మదు మహమ్మదు యిస్మాయిల్, మహమ్మదు ముస్తఫా, మహమ్మదు మొహియొద్దీన్. మోహన్‌లాలు, నందకిశోర్, పి. మాధవ, ప్రహ్లాదాచారి. పి. వి. జానకిరాం, రామచంద్ర శర్మ, శివశంకరయ్య, పోతరాజు శివన్న, శ్రీరామరావు, శ్రీనివాసభట్, యస్. విశ్వనాథన్, సయ్యదు అబ్బాస్ అలీ ఖాన్, సయ్యదు అబ్దుల్‌సమద్ సయ్యదు అబ్దుల్‌హుసేన్, సయ్యదు మొహియొద్దీన్ అహమదు, సయ్యదు ముస్తఫాహుసేని, సయ్యదు సర్ఫరాజహుసేన్, టి. కామేశ్వరప్రసాద్, టి. క నాచారి, వి. ఏ. కృష్ణస్వామి, విశ్వంభర, వి. ఘోష్, యం. వి. సుబ్రహ్మణ్యం, మహబూబున్నిసాబేగం, జేరీ అగస్టస్ మ్యాన్యుయల్,

నూతలవిద్యాలయం (గుల్బర్గా)

మొదటితరగతి:—

రామచంద్రబీ నాగర్ కర్

రెండవతరగతి:—

మార్తాండ నాగోర్ కర్, నారాయణ కుల్కర్ణి, సత్యోత్తం యం. ఘాసాపూర్కర్, శ్రీనివాసరావు, విఠల్ రావు కుల్కర్ణి. యెల్కురల్.

మూడవతరగతి:—

అబ్దుల్ వాసతు సిద్దికి, అనంత్ విశ్వరిబిధి, అజారావు యశవంతకులకర్ణి, భీంసేన్ దత్తుగోపాల కుల్కర్ణి భీంసేన్ యన్ కుల్కర్ణి, దత్తాత్రేయ నారాయణయ్య, మాణిక్యసద్‌మకారు శేషయ్య యస్ వెంకట్రావు.

యస్. పి. జి. ఫోక్సునా హైస్కూలు సికింద్రాబాద్

రెండవ తరగతి:—

కె. ఎ మోహన్.

మూడవ తరగతి:—

యం నర్సింహ్మ, సెల్విక్ సామ్యూయెల్.

వివేకవర్ధనీ పాఠశాల

మొదటితరగతి:—

వసంత్ రావు కొర్వాండే, వెంకటేషు యస్ కోల్.

రెండవతరగతి:—

అనంతవిష్ణుదేవు, చమ్నాజివిష్ణునవల్, గంగాధర్‌లింగ ద్గల్, యన్. భోజయ్య పండిత్ ఆయగోల్ వి. క. రాజ పర్ధమాతు. సదాషేవుటికల్కర్ణి, ఆనందుల్ ఆమిర్కర్ వెంకటహరి కర్దికర్, వి. రాఘవేంద్రాచారి,

మూడవతరగతి:— అనంతుజరర్ గాడి. బాలాప్రసాద వర్మ బాలచంద్ర యస్ క్షీరసాగరు. బి. రామచంద్రారెడ్డి బి. శ్రీనివాసు, బి. వెంకటవరదాచారి. దేవీదాసు యె ఆంబీకర్. గోపాల్ అర్ జోశీకర్. జి వి, పట్కీ, కృష్ణాజి యెచ్. దేశపాండ్యా. నిల్కంఠరావు యం. బసప్ప, యం. యన్. లాయకర్. యం దెబ్బూర్ కర్ వసు కర్. నర్సింహ్మ ఆర్ మంగోల్కర్, రాంచంద్ర. రాంచంద్ర కేళ్కర్. రంగనాథ యం పథావకర్ సదాశివేష కమ్లాపూరకర్. షంకరరావు మొహరి. శ్రీకృష్ణరాయి దాబ్లె విషు కె కుల్కర్ణి. వి. విష్ణాచారి.

వెస్లి హైస్కూల్ సికింద్రాబాదు

రెండవతరగతి:—

వి. యం. భాస్కరరావు. డి. యూసుఫ్‌నోల్, డి. వెంకటయ్య కె వి నారాయణ, కె రాంరావు, యం. అల్లాను: యం నందకుమారు, మహమ్మదు ఖాజాహుసేన్, ఫి. జాన్, ఆర్ కృష్ణారావు, ఆర్. నటరాజన్,

మూడవతరగతి:—

యె టి సత్యనారాయణరావు, విష్ణుశివరామశాస్త్రి, క వీరేశం, యం పెద్దమన్నాన్, చంద్రశేఖరం వి హరి చంద్ర. వి యన్ జాకబ్, వి సంగన్న డేరన్, ఆర్ రాం చందర్, టి టి నల్లప్ప, నాయి విశ్వనాథం.

శుభకార్యములయందు విద్యాపోషణ

మ. రా. శ్రీ. వడికుంటి నారశింహారెడ్డి దేశముఖు గారి రెండవ వివాహము. శ్రీ. జెడికంటి శ్రీరామచంద్ర (వీరాచల) పవిత్రక్షేత్రమున జరిగెను. ఇట్టి శుభకార్యములయందు పవి త్రతను భంగ మొనర్చెడు భోగమేళములకును. విరహోద్దీపకములగు పాటల బ్యాండు పాటలకును బాణసంచాలకు మొదలగు ఆడంబరోత్సవములకును మిక్కుటముగ ద్రవ్యము వెచ్చము చేయువారు గలరుగాని. భాషాపోషణతో జాతీయకౌరవముకాపాడి ఆర్యధర్మము నుద్ధరించువారరుదు. కావున నరసింహారెడ్డి దేశముఖుగారు నీ యుత్సవసందర్భమున రెడ్డికవియగు శ్రీయుత వీరం సుబ్బారెడ్డి అష్టావధానిగారిని ఆహ్వానించి పండితసభచేయించి రు. ౧౧౬-౦-౦ లు బహుమానముచే కవిని సన్మానించిరని వినుటకు మేమెంతయు సంతసించుచున్నారము. ఇట్టి శ్రీమంతులు మొదలగు దేశాభిమానులు దేశభాషల నుద్ధరించి ఆర్యధర్మముల పోషింతురని ప్రార్థించుచున్నారము. ఈ దాక్షిణ్యులగు పై వధూవరులకు సత్సంతానమును ఆయురారోగ్యములను పరమేశ్వరుడొసంగు గాక.

బిక్షా పట్టికతయారు

నాజిం, బల్దాగారి ప్రకటన

ఓటరు పేర్లు మొదలగు వివరములను తెలియజేయు వట్టీ సిద్ధమై నిజామత్ (బల్దా) యొక్క దఫ్తరములోనున్నదని యుకోరనలసినవారు రూ ౧-౦-౦ చెల్లించి వాటిని పొందవచ్చునని యు మొహరలీఫాజల్, నాజిం(బల్దా) గారు ప్రకటించుచున్నారు.

జనన మరణములు

హైద్రాబాదు మునిసిపాలిటీకి లోబడిన ప్రదేశమున ౩౦ ఖుర్దాదు ౧౩౫౩ మొదలుకొని ౫ తీరు ౧౩౫౩ వరకు రిజిస్టరు చేయబడిన మొత్తము మరణములసంఖ్య ౧౭౩, మొత్తము జననములసంఖ్య ౯౨. మశూచికమువల్లను, ౫౦ మంది ౭౩ మంది స్ఫోటకములవల్లను, యుద్ధు వెతుకుభేదులవల్లను, ముగ్గురు అతిసార సంబంధమగు రోగములవల్లను, ఇతర రోగములచేతను మంది యితర రోగములచేతను చనిపోయిరి. ౭౦ మంది పురుషులు ౫౧ మంది స్త్రీలు పుట్టిరి.

౬ తీరు ౧౩౫౩ మొదలుకొని ౧౨ తీరు ౧౩౫౩తో ముగియువారములో చావులసంఖ్య ౨౨౩, జననముల సంఖ్య ౮౬. మశూచికమువల్లను, ౬౮ మంది ౭౫ మంది స్ఫోటకములవల్లను, ౫ గురు వెతుకు భేదులవల్లను, ౬ గురు అతిసార సంబంధపు రోగములవల్లను ౧౦౩ మంది యితరరోగములవలన మరణించిరి. ౫౮ మంది పురుషులును ౩౩ మంది స్త్రీలును పుట్టిరి.

అని మునిసిపాలిటీ ఆరోగ్యాధికారివలన తెలిసినది.

నగరములోనికి ధాన్యాదుల దిగుమతులు

౧౩౫౪ ఫసలీ ఆర్దిబెహెస్తు నెలలో హైద్రాబాదు నగరము (సికింద్రాబాదు కంటోన్మెంటుతో కలిసి) లోనికి దిగుమతిచేయబడిన ధాన్యాదుల వివరములు క్రింద పట్టీలలో తెలియజేయబడుచున్నవి. పల్లా ౧ కి ౩ మణుగుల లెక్కప్రకారము గ్రహించబడినది]

నగరములో జనన మరణములు

ఖుర్దాదు నెల ౧౩౫౩ ఫసలీలో యీ క్రిందివిధముగా నుండెనని బల్దా హెల్తు ఆఫీసరుగారు తెలుపుచున్నారు.

జననము	౨౪౬	శిశువులు.
మరణము	౧౨౦	,,
		సంవత్సరము లోపలివారు
ఈ ప్రకారము సంవత్సరములోపలి శిశువుల మరణము	౪౯౧ ౩.౭	వేయింటికి
నగరములోచంపబడిన కళ్ళల సంఖ్య	౨౪౭	

టీకా

హైద్రాబాదులో	౨౩౬౬	శిశువులకు చేయనైనది.
డాక్టరు సయ్యద్ అబ్దుల్‌రహీం మెడ్ర్గాను హెల్తు ఆఫీసరు బల్దాగారు.	౨౧౩	,,
డాక్టరు ఖ్వాజీలో	౧౦౨౩	,,
మున్సిపాలిటీ దవాఖానాలో	౪౦౦	,,

మరణము

కొరుకలవ	౨
స్ఫోటకముల్లవ	౩౯౫
జ్వరమువలవ	౨౯౫
గత్తరలవ	౯
ఇతర కారణములవలన	౨౯౯
మొత్తము మరణ సంఖ్య	౧౧౦౦
ఈ ప్రకారము	
దినము ౧ కి మరణములు	౩౫.౪౯
వారము ,, ,,	౨౪౮.౩౬

దొంగముల్కీసనదు మొకద్దమా

తీరు ౨౫ వ తేదికి వాయిదా

ముల్కీసర్టిఫికేటును గూర్చినద ర్యాసత్వేశ్వరరావు మీద అభియోగమునందు అదాలతు ఫౌజ్దారిబల్దావారు కోత్వాలు బల్దావారికిట్లు వ్రాసిరని తెలియుచున్నది.

మొదటినిందితుడగు ద ర్యాసత్వేశ్వర రావు మీదవినా సంస్థానమును సాక్ష్యులవలన తెలిసికొని వారితోకూడా తాను ఉంచేసి కొనవలసినది. ఈఅభియోగము తీరు ౨౫ వ తేదివాడు విచారింపబడును

అక్టోబరు ౬ వ తేదివాడు హైదరాబాదు స్టేటుల్రైబ్రరీ (కుతుబ్‌ఖానాఆసఫియా) నూతనభవనమునందు మార్పబడునని తెలియుచున్నది.

గోలకొండ పత్రిక
శ్రీభావనామ సం॥ వైశాఖ శు॥ ౧౦
గురువారము

ఎన్నికల స్వాతంత్ర్యమునకొక ఆటంకము

ఇపుడు మన హైదరాబాదు నగరమంతయు గష్తీనిషాన్ ౫౩, శాశ్వతముగా రద్దుచేయబడునను ఆశలేకున్నను, ప్రస్తుతము కొద్దికాలము వరకైనను ఆపియుంచబడునట్లు ఆజ్ఞ యెపుడు వెలువడునాయని ఆశతో కనిపెట్టుకొనియున్నది. నగరమందు అనేకవిద్యావంతులకు ఈగష్తీ కొలది రోజులలో జరుగనున్న ఎన్నికలకు ఆటంకముగా కనబడుచున్నది. "ముషీరెదక్కన్" "రయ్యతు", మొదలగు పత్రికలుకూడ గష్తీనిషాన్ ౫౩ ను ప్రస్తుతము ఎన్నికలకొరకైనను, నగరమాత్రమునకైనను కొంతకాలము వరకు అమలు పరుచక ఆపియుంచవలసినదని శిఫారసు చేయునపుడును నగరవాసులలో బహుజనాభిప్రాయమునే వెల్లడించుచున్నవి.

ఈగష్తీ ప్రజల ఆశయములకు పెద్దప్రతిబంధకముగనున్నదని చెప్పుటకిది ప్రథమపర్యాయముకాదు. ఈగష్తీ పుట్టినప్పటినుండియుకూడ నిజాంరాష్ట్రీయులయొక్కయేమి, రాష్ట్రేతరులయొక్కయేమి, భావములు "ఎందుకురా సాధారణ పరిస్థితులలోకూడ ఈ నిర్బంధము" అని విస్మయపూరితములై యుండెను. ఈగష్తీని రద్దుచేయించుటకై విద్యావిహీనతచే కర్తవ్యము తెలియజాలని ప్రజలహితమునకై ఉద్యమించు కొందరు విద్యావంతులు ప్రయత్నములను చేసియుండిరి. గతసంవత్సరము రయీసుల్ముహమాత్యపర్యాయివద్దకు రామచంద్రనాయక్ బారట్లాకారి నాయకత్వమున రాయబారవర్గమువారు పోయి ఏ ఏ నిరపాయకరములును, కుట్రలేనివియు, ప్రజలకు ముఖ్యములును అగు సభలకు అనుజ్ఞలు లభించియుండలేదో వాటినన్నిటిని పేర్కొని, ఆచరణలో యిట్లు ప్రజాహితబుద్ధితో తలపెట్టబడిన ఉద్యమములకు అనవసరముగా అభ్యంతరములను కల్పించుచున్న పైగష్తీని రద్దుచేయించగోరియుండిరి. తర్వాతకొంతకాలమునకు ప్రభుత్వమువారు కమ్యూనికు [ప్రకటన] నొకదానిని చేయుటయు అందులో రాయబారము విషయము పేరెత్తకయే కొన్ని పత్రికల యాక్షేపణలకు ఖండనగా గష్తీనిషాన్ ౫౩ అవసరమని సమర్థించుటయు పాఠకులకు తెలిసిన విషయమే. ఈసంవత్సరము లోకూడ ముల్కీ ఉద్యమము విజృంభణలో నున్నపుడు మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారికి ముల్కీసంబంధమగు ఫర్మానును అనుగ్రహించినందుకు కృతజ్ఞతను తెలుపుసభలు కొన్ని జరిగియుండెనుగదా. ఆసభలలోకూడ ముల్కీ ఉద్యమమును ఫలవంతమగునట్లు పోషించుటకై యత్నించుచున్నవారు స్వేచ్ఛగా పనిచేసికొనుటకు గష్తీనిషాన్ ౫౩ అడ్డుతగులుచున్నదని అభిప్రాయము ఈయబడియుండెను.

క్రొత్త క్రొత్త అవసరమువచ్చినపుడెల్లమేమును మాకు దృఢ విశ్వాసపాత్రములైన కారణములను పేర్కొని గష్తీనిషాన్ ౫౩ రద్దుచేయబడవలయునను కోరికను వెల్లడించియుంటిమి. ఇపుడు మఱియొక అవసరము వచ్చినందున పాతవిషయమైనను క్రొత్త పరిస్థితులకు సమన్వయించి చర్చించవలసియున్నది.

ప్రజలచే ప్రభుత్వసంస్థల సభ్యులెన్నుకొనబడు పద్ధతికి మన రాష్ట్రమునకంతయు ప్రారంభమారానున్న నగర మునిసిపాలిటీ యెన్నికలే. ఇంతవరకును మన నగరములో జనసామాన్యమునందెంతమందికి ఎన్నికలన నేమైనది, ఓటులన నేమైనది సరిగా తెలియునో తెలియదో సందేహము. దీనికి నగరమందు చదువను వ్రాయను నేర్చిన వారిసంఖ్యను చూతుము. ౧౯౩౧ వ సంవత్సరపు జనాభా ప్రకారము హైదరాబాదు నగరములో ౧౫ సంవత్సరములకు పైబడిన వయస్సుగలవారిసంఖ్య ౩౩౦౹౩౩. అందులో చదువను వ్రాయను నేర్చినవారిసంఖ్య ౧౧౪౧౨౬. అనగా మైనరుతీరినవారిలో నగరమందు సగమునకు సగము మంది విద్యావిహీనులని స్పష్టమైనది. విద్యవచ్చినసగము మందిలోనైనను ప్రజాపాలనము, ప్రతినిధుల నెన్నుకొని వారిద్వారా నగరపాలనమును నిర్వహించుట యనునది ఏ కొలదిమందికో తెలిసియుండునని నిస్సందేహముగ చెప్పవచ్చును. మనరాష్ట్రమున రాజకీయ పరిజ్ఞానము తక్కువగదా. కాబట్టి నగరములో జనసామాన్యమునకు క్రొత్తవిషయముల నన్నింటిని తెలియపరచవలసిన అవసరముగలదు. లేనిచో ఎన్నికలు జరుగవలసిన ప్రకారము జరుగజాలవు. ఇటువంటి విజ్ఞానప్రచారము కొద్దికాలములో కొంతవరకైనను సాఫల్యము చెందుటకు వీథివీథిలోను బహిరంగసభల నేర్పరచుటకంటె శ్రేష్ఠతరమైన మార్గము లేదు. పత్రికలవలన అదంతయు తక్కువకాలములో నెరవేరుటకష్టము. ఓటరులకు ఎన్నికలన నేమో మొదలగువిషయములు తెలియనిచో నగరపాలనమునకు ఋజువర్తనులును సమర్థులును అగువారు ఎన్నుకొనబడుట అసంభవము కావచ్చును. ఇపుడు ప్రతిబహిరంగసభకును ప్రభుత్వమువారి, అనుమతి పొంది జరుపుటకు తగినకాలములేదు. నగరములో ఎన్నెన్నియో సభలు జరుగవలసియుండునప్పుడు దరఖాస్తులు ఎక్కువగును. వాటినన్నిటిని ప్రత్యేకముగా విచారించుట ప్రభుత్వమువారికిని సులభమైనపనిగాదు. అందువలన ప్రస్తుతము ఎన్నికల కొఱకైనను గష్తీనిషాన్ ౫౩ ను రద్దుచేయుట లాభకరమైనపద్ధతి.

ఇంకొకటి. పురపాలక సంఘసభ్యత్వమును కోరు అభ్యర్థులు తమతమ అర్హతలను ప్రజలకు విశదము చేసికొనుటకు అవకాశ మీయవలెను. సభలవలె పత్రికలు అటువంటి అవకాశమునీయజాలవు. ఆ అవకాశమిచ్చుటవలన ప్రజలకు లాభముగలదు, అభ్యర్థులకును న్యాయమొసగినట్లగును. వివిధపక్షములవారు వారివారి అర్హతలను ప్రకటించుకొనునపుడే నిజము బైటపడును. ప్రజలు వివేచనాశక్తితో ఎన్నుకొనుట సంభవించును.

ఎన్నికల సందర్భమున కక్ష్యలేర్పడుచో కొంత మనః పరితాపములకును తద్ద్వారా శాంతిభంగమునకును త్రోవతీయబడవచ్చునను భయము మాకు అర్థముగాకపోలేదు. బ్రిటిషుయిండియాలో స్థానికసంస్థల (తాలూకా, జిల్లాబోర్డుల) ఎన్నికలలోను, ఇంగ్లండు విదేశములలో ఎన్నికలలోను కక్ష్యలేర్పడుటయు, కొన్ని వేళల అవమానకరములగు క్రౌర్యములు జరుగుచుండుటయు ప్రపంచపరిస్థితులను గమనించుచుండువారికి తెలిసిన విషయమునే. గష్తీనిషాన్ ఆ ఉపద్రవమును తప్పించగలదు కాబట్టి అది అవసరమని ప్రభుత్వపక్షమున వాదింపబడవచ్చును. దీనికి సమాధానము వెదకవలసిన పనిలేదు. బ్రిటిషుయిండియాలో మొదట మొదట అట్టివి జరుగలేదు. కొంతకాలము అధికారపదములను రుచిచూడగా ఈ కక్ష్యలు బయలుదేరెను. మనరాష్ట్రములోనైనను ప్రస్తుతము భయపడవలసిన అవసరములేదనియే మావిశ్వాసము. ప్రభుత్వమువారు ఎన్నికల ప్రచారసభలు గలభాలుకాకుండ చూచుటకు తగు జాగ్రత్తవహించవచ్చునుగాని సభలనుజరుగనీయకుండ ఆటంకము కలిగించుట సరిగాదు. అత్యంతావసరములగు సభలనునిషేధించు శాసనముక్రింద ఎన్నికలను జరిపించుట నగరపాలనస్వాతంత్ర్యమును ఒకచేతితోనిచ్చి మరొకచేతితో కొద్దిగా లాగివేసినట్లు అగును. ఎన్నికలు తర్జనభర్జనములకును, కొట్లాటలకును, రక్తపాతములకును సమయములు గాకుండను, ప్రజల సభావాక్స్వాతంత్ర్యములకు నిర్బంధము లేకుండను నగరవాసులను నగరపాలనకు అర్హులనుచేయుటయందే ప్రభుత్వముయొక్క గొప్పతనము కానవచ్చును.

ఇంగ్లండులో హర్తాలు

ఇంగ్లండునుండి ౧౭ వ తేదీనాడు "దక్కన్ న్యూసు సర్వీసు" దిగువవార్త ప్రకటించుచున్నది.

"జిల్లాపోలీసు శాఖోపాధ్యక్షులగు రంగయ్యారుగారు పోలీసుదళముతో సహా ఇంగ్లండుకువచ్చిరి. బొగ్గుగని కార్మికులు హర్తాళ మొనర్చిరని తెలియుచున్నది.

రహబరెదక్కన్ వరంగల్ విలేఖరి యీవార్తనే యిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు.

"సింగరేణి కార్మికులందరును సంపూర్ణహర్తాళము గావించియున్నారు. బొగ్గుగని కార్యము లేమాత్రము జరుగుటలేదు.

జిల్లా తాలూక్దారుగారియొక్కయు జిల్లా పోలీసు మొహతమింగారియొక్కయు సహాయము నపేక్షించుచు కాలరీసు మేనేజరుగారు తంతి పంపిరి?

పూర్వ గాథలు

"లక్ష్మణరాయ పరిశోధక మండలి"

శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులలో నొక్కరగు శ్రీమాన్ దూపాటి శేషాచార్యులవారు మండలిపక్షమున పరిశోధన కర్తృత్వము వహించి, వారు దర్శించిన పలువిధ గ్రామముల వృత్తాంతములను తెలుపుచు చక్కని వివేకలు వ్రాసియుండిరి. అవియే ఇకపై వృత్తాంతములు ప్రకటింపబడుచున్నవి.

(గతసంచిక తరువాయి)

బూరుగుగడ్డ

ఈవాక్యముల నాసక్తమురాజా పెద్దలకెరింగింప నీభక్తిశ్రద్ధలకు మెచ్చి యాళ్వారులు నీవ్రతమునకు భంగము కాకుండ నిట్లు వ్యక్తమైరి. కావున వీరిని నీయాలయమునఁ బ్రతిష్ఠచేయించి వారికారగింపు సమర్పించిన యనంతరము నీవు భుజింపవలసినది. అందుచే నీవ్రతము ఫలింపగలదనిరి. అతడట్లే యాయాలయమున నాళ్వారులఁ బ్రతిష్ఠసల్పెను. ఈవిధమున ప్రతిష్ఠచేసి నిత్యకైంకర్యముల మోఘముగ నొనర్చుచుండగా మహారాటకండు (బహుశః తురుష్కులు కావచ్చును.) వచ్చుచున్నారనివిని దేవాలయ వాసకులగు వారిమండగములకు తెరచి కోవెలలో సమర్పించిన బొడ్డుగంటలో నచ్చటి యుత్సవవిగ్రహములనుంచి కోటల ప్రాకారముననున్న కోనేటిలో స్థాపించిరి. తన్నిద్దరాళ్వారులను అండాళును గూడ కోవెలలోనే స్థాపించిరి. మూలవిరాటును కూడ మఱియొక కడభూస్థాపన మొనర్చిరి. కాలక్రమమున నాయకులకుమడగి యాయాలయమును దిరిగి యుద్ధరించి ప్రతిష్ఠింపనెంచి విచారింప మూలవిరాటిచ్చటను లభింపమిచేత నప్పటికచ్చట లభించిన యాదివరాహస్వామి మూలవిరాటును ప్రతిష్ఠించిరి. తర్వాత దర్వాత లభించిన నారసింహ వేణుగోపాలస్వాముల మూలవిరాటులనుగూడ ప్రతిష్ఠించిరి. కాని యాళ్వారుల ప్రతిష్ఠమాత్రము జరుగలేదు.

ఇట్లుండ నాగ్రామయజమాని యగు కలెక్టరులని స్వప్నమున నాళ్వారులు వైష్ణవస్వాములవలె గనఁబడుచు మాకాహారము నొసంగుమని కోరుచుండిరి. ఈవిధమున జరుగుట నాతడు సామాన్యస్వప్నముగ భావించి త్రోసివుచ్చుచుండెను. దినదినము నిదేవిధముగ జరుగుటకాతడు విసివి పెద్దలైనవారితో నావంగతి యేమని యడిగెను. అందుల కార్యులాళ్వారులు నీస్వప్నమున సాక్షాత్కరించి తమ్మాయాలయమునఁ బ్రతిష్ఠసల్పుడని కోరుచున్నారు. కావున నేటిరాత్రికి స్వప్నమున వారుగన్పించినపుడు మీరెచ్చటనున్నారు. ఎట్లుగుర్తింప గలుగుదునని యడుగుమని యాతనికెరింగించిరి. అతడట్లే కలలో కన్పించిన స్వాముల నడుగ నాలయమున భూస్థాపితమైయుంటిమి నీవు మమ్ముద్ధరింపనెంచి నపుడొక గరుడపక్షి వ్రాలియుండును. అచ్చోటనే ద్రవ్వినచో లభింతుమని తెలియఁగించిరి. మఱునాడాతడు తనపరివారముతో నాచోటికరా నచ్చట నొక గరుడుడు నిలిచియుండ గాంచి త్రవ్వింప నాళ్వారుల సన్నిద్ధరుడు దొరకిరి. మహావైభవముతో వారినాయాలయమున ప్రతిష్ఠసల్పెను. ఇట్లాయాలయము మహాస్థలమై భక్తులొసంగిన వృత్తులతో నిత్యోత్సవమున నలరారుచుండెను. కాని అండాళు ప్రతిష్ఠమాత్రము లోపించియుండెను. అందులకు విచారించి భక్తులొకరు దక్షిణాదినుండి యాండాళువిగ్రహమును దెప్పించి ప్రతిష్ఠింపనుండ నా భక్తుని స్వప్నమున నాండాళుతల్లి గన్పడి తానువెల్లటూరు గ్రామబహిర్భాగమున నున్న పుట్టలో నుంటిననియు, ప్రతిదినమచ్చటికిఁ గొన్నియావులేతెంచి పుట్టపై క్షీరములువర్షించి పోవ వానితో దృప్తినొంది కాలక్షేపము చేయుచుంటిననియుగావునఁ దన్నుఁగొనివచ్చి ప్రతిష్ఠసేయ వలసినదని తెలియగించగా నాతడట్లెయచ్చోటికేగి యాయాండాళువిగ్రహమును గొనివచ్చి ప్రతిష్ఠయొనర్చెననియుఁ జెప్పుచున్నారు. ఈకథా విధానమంతయు నీకోవెల స్థానాచార్యులు శాల్మలీకందనందనపరిణయమన్న ప్రబంధము వ్రాసియున్నారు

ఇందెంత యదార్థమున్నదియును పాఠకులే యూహింతురుగాక. ఇక నీయాలయమునుగూర్చి వ్రాయుచున్నాను. ఆలయము దివ్యమైన ప్రాకారములతో నుండి దక్షిణమున సింహద్వారము గల్గియున్నది. సింహద్వారము మిగుల నెత్తైనదనభాగమున నొక పెద్దమంటపము నంటియున్నది. ఈద్వారమునకు గొంతముందుగా నింకొక పెద్దద్వారమున్నది. అది ప్రహరితో సంబంధించినదై యుండును. ప్రహరియంతయుఁ బడిపోయియున్నది. ఈప్రహారీ నిప్పుడొకమహనీయుడు గట్టింప బ్రయత్నించు చున్నాడు. ప్రహరికి సంబంధించినద్వారమున నూరి యాడిగవారు తమకల్లు లొట్లతో బూజింపుచున్నారు. రెండవ ప్రాకారికి నానకొనియున్న మంటపమునకు పడమర వైపున పదునారుమూరల నిడిగనల పద్మనాభస్వామి యనబడు రంగనాయక విగ్రహమున్నది. ఈవిగ్రహము మిగుల నచ్చెరువు గొల్పుచున్నది ఈవిగ్రహము స్నిగ్ధముగాలేదు. శేషుని పడగపై భాగమున ఛత్రమువలె నొప్పుచున్నది. తొడలపై భూనీళలున్నారు. తలకొక కిరీటమున్నది. వక్షముపై నొకచేయియు తలక్రింద దిండుగా నొకచేయియు నొప్పియున్నది. ఈవిగ్రహమును ప్రతిష్ఠింపనెంచి యాలయముగట్టించిరట కానియాదవునికి దృష్టిగా నారగింపులు సాగవని పెద్దలెరింగించుటచే మానియిచ్చుటనుంచిరని చెప్పుచున్నారు

[సశేషము]

హైదరాబాదు

బజారు ధరలు

(కోడూరవు లక్ష్మీనరసయ్య ఉస్మాన్‌గంజ)

24—5—1934

గోధుమలు:-జెలాల్య మొదలు పల్లా 1కి		రు12	0
	వరకు	12	8
బియ్యము:—దొడ్డువి	మొ	11	12
నానకరాంలు కొత్తవి	మొ	11	8
	వరకు	12	0
డిటో	పాతవి	12	0
	వరకు	12	8
,, క్రిచిసాంబారులు	కొత్తవి,,	13	0
డిటో	పాతవి	14	12
	వరకు	15	[illegible]
,, రామసాగరాలు	కొత్తవి	11	4
డిటో	పాతవి	12	[illegible]
కందులు	పెద్దవి	10	12
	చిన్నవి	9	12
కందిపప్పు	పెద్ద మొ	14	12
	వరకు	15	0
	చిన్నవి	13	12
		14	[illegible]
పచ్చపెసలు		8	[illegible]
	వరకు	9	[illegible]
పెసలపప్పు		14	0
నల్లపెసలు		5	8
మినుములు		8	[illegible]
మినప పప్పు		14	[illegible]
ఉలవలు		4	[illegible]
జొన్నలు		9	8
శిరిసెనగలు		12	4
వుప్పు		11	12
తవుడు		3	[illegible]
పత్తిగింజలు	మొ	6	[illegible]
అలచందలు		8	12
అనుములు		7	0
బటానాలు		7	8
బెల్లము		17	4
ఎఱ్ఱచక్కెర		17	[illegible]
	వరకు	17	[illegible]
వేరుసెనగ గింజలు	చిన్నవి మొ	8	[illegible]
పసుపు		14	[illegible]
	వరకు	14	[illegible]
మిరపకాయలు	మొదలు ,,	60	0
	వరకు ,,	70	0
చింతపండు	మొ	9	0
మెంతులు మంచివి 16 సేర్లకు		1	12
	వరకు	2	0
అల్లం 12 సేర్లకు	మొదలు	1	8
	వరకు	1	12
వేరుసెనగనూనె	తె 12 కి	2	6
నెయ్యి	తె 40కి	46	0
	వరకు	47	0
తెల్లగడ్డలు	మొ తె 12 కి	1	8
	వరకు	2	0
ఎఱ్ఱగడ్డలు పల్లా 1కి	మొ	3	0
	వరకు	3	8
మద్రాసు చక్కెర	దొడ్డుది	13	8
	వరకు	13	10
సెనగలు	మొ	11	0
సెనగపప్పు	మొ	14	0

ఈబనియాల పాలనతో ఇందూరు ప్రజలకు వినుగత్తెను. రైతులకు భూమిపన్ను భారము ౧౦౦కి ... హెచ్చెను. సంస్థానమందలి యితర్ప్ర... స్థితి యసంతృప్తికరముగ నుండెను. మహారాజాగారు యీరోజు సంచారమునకు పోవుచున్నారని తెలియకనే ప్రజలు తామెది క్కులేనివారమని తెలచిరి. అయినను వారేమిచేయగలరు! ... చేయకూడదు. పత్రికాస్వాతంత్ర్యము లేదు.

... సమయములో ఒకప్రచారకుడు ఇందూరు ప్రజలకష్టములను తెలియజేయువార్తలను వివిధపత్రికలనుండి సంగ్రహించి వాటినంతయు ఒకగ్రంథముగా రచించి దానిని అచ్చొత్తించుటకై ఒకప్రెస్సుకిచ్చెను. ఖుఫ్యావారికిది తెలిసి పుస్తకమును అచ్చొత్తించవలదని ప్రెస్సువారినడిగిరి కానిపుస్తకము అచ్చుచేయబడెను. ఇకనేమిచేయవలెను. కొందరు అధికారులు పుస్తకము ప్రచురణకర్త యొక్క పేరునడిగిరి. అదిచెప్పబడకపోగా అదాలత్ చర్యగైకొందుమని అధికారులు బెదరించిరి. ప్రెస్సు ప్రింటరు సరేనని చెప్పెను. అబెదరించిన అధికారులు పుస్తకప్రతులను వివిధన్యాయవాదులకు పంపి అదాలత్ చర్య గైకొన వీలున్నదాఅని అడుగ ఎక్కువమంది వీలులేదనిరి. ఒకన్యాయవాదిః మాత్రము కొద్దిఅవకాశమున్నది. అయితే విచారణలో అధికారులపక్షము ఓడినచో చాలా అపకీర్తియగునని చెప్పెన.

ఇప్పుడేమిచేయుట. ఏదోనేరము మోపి కిందికోర్టులో శిక్షవిధింపజేసినను ప్రధాన న్యాయాధిపతి రాయ్‌బహదర్ జగన్నారాయణ్‌గారు అటువంటి అక్రమచర్యలను గర్హించు న్యాయశీలుడు కాబట్టి తుదకు మొకద్దమా ఓడవచ్చును. పోలీసువారి సహాయము పొందుదమా అశాఖాధికారియగు ... గారు ఈ దొంగచర్యకు అనుకూలించునను నమ్మకములేదు. కాబట్టి అధికారులు వేచియుండిరి. ... గారు పోలీసు శాఖాధిపత్యము వహించిరి. ఆయన లీగల్ రిమెంబ్రెన్సరు అగు మిత్రగారికి మిత్రుడు ఈమిత్రగారె చర్యగైకొన వలసినవారు కాబట్టి చిక్కుతీరెను. ఏదో యొకసాకుతో పుస్తకప్రచురణకర్త సంస్థానమునుండి తరిమివేయబడెను.

ఈ పరిస్థితులలోగూడ కొందరు ధైర్యముతో నిజము బైటబెట్టుచున్నందున వాస్తవస్థితి తెలిసెను. ప్రభుత్వమువారు సమాధానము చెప్పవలసివచ్చెను. ఒక ఉపాయ మవలంభింప బడెను. సంస్థానాదాయమును హెచ్చించుటకును వ్యయము తగ్గించుటకును మార్గములనుసూచించుటకై ప్రధానమంత్రి అధ్యక్షుడుగా నొక కమిటీ నియోగింపబడెను. ప్రపంచావృతమైన ఆర్థిక దుస్థితి ఇందూరు సంస్థానముపై బడుటవలన ఇది అవసరమని చెప్పబడెను. చుట్టుప్రక్కలనుండు సంస్థానములను రాష్ట్రములను దాటుకొనివచ్చి ఆర్థిక దుస్థితి ఇందూరునే మాత్రమే బాధించుటయెట్లో? ౧౯౨౭-౧౯౨౮ అక్కౌంటెంట్ జనరల్ రిపోర్టులో అనంవత్సరముల మధ్యనుండు సంవత్సరములన్నింటికి ఆదాయవ్యయములు చక్కగా నేపోవుచుండెనని గలదు. ఈమాటతో ఆర్థిక దుస్థితియను సమాధానము నకు సమన్వయమేలాగు?

ఆశీర్వచన రత్నములు

మ. రా. శ్రీ. సడకుడ నారసింహారెడ్డిగారి వివాహసందర్భమున బీరం సుబ్బారెడ్డికవిగారిచే చదువబడిన పద్యములనుండి ఉద్ధృతపంచకము.

ఉ॥ శ్రీకరమూర్తి వంచుసర • సీరుహగర్భను ... రస్తుత
శ్లోకుసెసంచునిపదస • రోకహాసన్నిధిలో వరించి ర
స్తోకతరానురాగమున • సూనృతజాలసుశీలసాధ్వి పు
ణ్యాకరనారసింహవరు • ధాధిపు లెంతయువీరలిద్ధరక్
ప్రాకటపుత్రపౌత్రవిభ • వాఢ్యులజేయగదయ్య రాఘవా॥

మ॥ రసికాగ్రేసరచక్రవర్తి సమదీ
క్షణాశ్యాగశీలాంకితుం
డసమానప్రతిభావిలాసుకుత్వదీ
యాంఘ్రిద్వయంబంటెమా
కరుధీశాగ్రణివారసింహధరణీ
పాలుండు గార్హస్థ్య
ధర్మసముద్భాసితుడయ్యె • వీరికి సు
పుత్రప్రాప్తి దాంపత్య సౌ
ఖ్యసమున్లాసముగూర్పుమయ్య రఘునాధా
దీవరత్నాకరా॥

చ॥ ప్రముఖ్యముచున్న హాంతము • ప్రోలనవిల్పియు దేవధూళిపి
జక్కువపిట్టలట్లు గుణ • సంపదనెంతయు ...
వర్ణజముప్పకొండోగల యుందను రాగచిరాయురర్థముల్
మక్కువమీరవీరికి • మాన్యులజేయగదయ్య రాఘవా॥

గీ॥ అగమాన్నాయమంత్రని • యామకముగ
వైదికపౌరోహితుడుకథూ • వరులకస్త్ర
బంధనము బంహ్మముడిగాగ • ప్రజలెటుంగ
తమర్యదేమానురాగబం • ధంబుహృదయ
ఫుటములకుగట్టిపెచిరయ • పుటికివీరి
కుండజేయగదయ్య కో • దండరామా॥

సీ॥ పదపంకజస్పర్శ • బంధురగ్రావంబు
నాతిగాజేసిన • నాటిమహిమ
దృఢచిత్తవిస్ఫూర్తి • నినగూనసాక్తిబో
గొట్టెట్టగజేసి • నట్టిత్రేమ
అభయహస్తక్రియ • సరిసోదరునిలంక
కధిపుగాసమరించి • నట్టికరుణ
అంగుళీచిహ్నముద్ర • నంజనిసుతుబహ్మ
జ్ఞానుపుగనొన • ర్చినమహత్తు

గీ॥ తావకీనపాదాంబుజ • ధ్యానరతులు
బాలకులగామిరంపుడం • పతులువీరి
భూశ్రయలవీరయిడజూపి • ప్రోవుమయ్య
అర్కకులవార్థిసోమప • ట్టాభిరామా॥

ఆంధ్ర గ్రంథమండలి

మారీస్ పేట, తెనాలి,

స్థాపితము 1928

రాబోవుచున్నది వీతికాలఘువివరణసహిత శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము, శాంతిపర్వము క్రౌను సైజు: పూర్తి క్యాలికో; మూడు భాగములు

	భాగం॥ 1 కి		3ఒకేసారి
చందాదారులకు	0-11-0	...	2-0-0
యితరులకు	1-0-0	...	2-8-0
లైబ్రరీలకు	2-4-0	...	2-4-0

వి. పి. ఛార్జీలు ప్రత్యేకము.

వివరములకు:—

కె. ఎ. డి. ప్రసాదరావు. బి. ఎ.
ప్రొప్రయిటరు

మహకమనిజామత్ ఆబ్కారి ముల్కె సర్కారె ఆలీ

ఇష్తెహార్

దీనివల్ల తెల్యచాయటం ఏమనగా హలుదూదు అబుకారి బల్దావ సికింద్రాబాదు వ జిలేకుందకు అత్రాపుబల్దా వ మహబూబునగరు తాలూకా భోనగీర్ వ పట్టి బీపేట రాజంప్యాట వ మ్యా తుమ్మెద. తాలూకా కామారెడ్డి వ యెల్లారెడ్డి జిలా నిజామాబాదు, వ వర్భని, కరీంనగరములో మద్రాస్ సిస్టము జారి అయ్యియున్న వ కావున యేవ్వార్లు యింతెజాము అయితే మద్రాసు సిస్టముపైన అయినదో ఒకవేళ అవ్వారులో నెంబర్లు వేయకుండ గీయుటము విషయమయ్యి యెవరయిన ముగుబరి చేసినట్టుఅయితే మొగుబరుకు ఒకేతావార్‌లో సగముహిస్సా [౧౦౦] రూపాయిలవరకు యినాము వలెయిచ్చబడును.

ఆముగుబిరు దరుఖాస్తు ముగుబరిలో పూరి పేరుమ రిన్ని గుంటిపేరు లేక సర్వేనెంబరు వ్రాసి టప్పాజరియాన ముహతమిమును జిలాకు లేక మహకమా నజామతుకు పంపవలెను. సదరు దరుఖాస్తులో యెన్నిరోజులనుంచి గీస్తువున్నది లేక గీయుటము అయ్యివుంటె యెన్ని దినములు అయ్యినది సరాహతు చేయవలసినది ముగుబరి చేసేవానిపేరు రహస్యముగా వుంచబడును. యెవ్వారికి తెలియుచేయబడదు.

మెవద్ నాజి సోడము తెబుకాత్

స్వార్థపరులచే జిక్కిన ఇందూరు సంస్థానం

పత్రికలకు లంచములు

ఇందూరురాష్ట్రీయుల అసహాయత.

ప్రభువుగారు మొదట మైనరు, తర్వాత యూరోపు సంచారము

[గతసంచికలో యిందూరునగూర్చి వ్రాయబడిన దా నితరువాత భాగముగా నుక్రిందివిషయములను చేర్చుకొనవ లయును. ఇందూరు సంస్థానములో బాప్నాగారు విరంకుశా ధికారము నార్జించినతరువాత తనపదవిని నిల్పుకొనుటకై ఎ న్నెన్ని అనవసరములైన ఉద్యోగములను క్రొత్తగాసృష్టించి సంస్థానమునకు భారము కలిగించవలసివచ్చెనో గతసంచికలో వివరించబడియుండెను. ఇప్పుడుకొందరు పత్రికాధిపతులు బా ప్నాగారిపక్షమున ప్రచారము చేసినందుకై వారికి బాప్నా గారు ఎవిధముగా లంచము లీయవలసివచ్చెనో, నుప్పరి పాలనము దూషించుటకుచేయబడిన ప్రచారము ఎంతకష్ట ముపై అప్పటికైనను అన్యాయముగాచే—అరికట్టబడెనో, ఈవిషయమున ఇందూరు సంస్థానమందలి ముల్కీప్రజలు ఎం త ఆగ్రహావిష్టులైనను ఏవిధముగ నిస్సహాయులైరో—తెలియ జేయబడుచున్నది. విషయములన్నియు ౧౩ మే ౧౯౪౩ వ తా రీఖునాటి క్రిష్ణి యిండియాలోనివి.

[గో. ప. సం.]

ఇదివరకు కన్హైయలాల్ నందలాల్ భండా రి అనుబనియా తన లాభమునకై సంస్థానమునకు నష్టముకలిగించినవిధమునకు కొన్ని ఉదాహరణ ములీయబడి యుండెను. రిసీవరు వశములోనుండి న యశ్వంతరావు బ్రిష్ ఫ్యాక్టరీ రిసీవరుకునోటీసు నీయకయే రహస్యముగా కన్హైయలాలుకు అమ్మి వేయబడెను. భవనముతో కలిసి ఫ్యాక్టరీని మొ దట రూ ౫౦౦౦౦౦ లు పెట్టుబడియైనది. భం డారికి అంతేయు రూ ౬౦౦౦౦ లకుదొరకెను. అది యు మళ్లవైనవాయిదాలగా చెల్లించునట్లుఏర్పా టు. ఇంకొకటి. సంస్థానమువారు ఇందూరుకు ౯ మైళ్లదూరమున పాలయాస్టేషనుకు దగ్గఱ ఒకకా గితముల మిల్లును స్థాపించదలచిరి. ఇందుకు కావ లసిన సామ్మ్రియంతయు క్రైటెవారినుండి తెప్పిం చబడెను. భండారిగారి సొంత "భండారిమిల్లుకు" యంత్రపరికరము లవసరములు కాగా ముందుజె ప్పినమిల్లుయొక్క సొత్తంతయు వేలము వేయబడె ను. ఆవేలములో భండారినియమించిన మిత్రు లే మితిమీరిన చౌకధరకు అసామానంతయు భండారి కొరకై కొనిరి. క్రొత పవర్‌హౌసు (యె లెక్ట్రిసిటీ తయారుచేయబడు యంత్రాలయము యొక్క పరికరములన్నియు అమ్మివేయబడు సమ యమున ముల్కీయొక్కయు బయటివారియొక్క యు నోళ్లుమూయబడెను. సామానంతయు రూ ౧౦౦౦౦ లకు భండారికి లభించెను. మరల వాయి దాలఏర్పాటు సంస్థానమునకు రూ ౨౦౦౦౦౦ ల నష్టము. ఇవన్నియు చాలనట్లు బాప్నాగారుభం డారిని అతడు మిల్లుకట్టించుకొనుటకై బాడుగలే కయే పెద్దవిశాలప్రదేశమును యిచ్చుట, ఎంత లేదన్నను ఆప్రదేశముయొక్క సౌకర్యములను బ ట్టి దానికి సంవత్సరమునకు రూ ౧౦౦౦౦ లు బా డుగగా రావచ్చును.

పత్రికాధిపతుల దోపిడీ

ఇంక రంగము మార్చెదము. ఇండ్యాప్ర ధానపాత్ర ఇదివరకు బొంబాయిలో వెలుగుచుం డిన ఇండియన్‌స్టేట్సు జర్నల్ అను పత్రికయొక్క సంపాదకుడు ఆర్ వెంకట్రాం. ఇతనిపనిఒకటియే బాప్నాగారి పరిపాలనము నభినందించుట. బ్రి టిషు పరిపాలనమును చిన్నజేయుట. అతనిపత్రిక అమ్ముడుపోవుటయే అతనికి ప్రధానము. అం దుకై అతడు తానుకాంగ్రెసువాదిననియు, భార తదేశమును విదేశీయుల భారమునుండి విడుదలచే యుటయే తనయుద్దేశ్యమనియు ప్రకటించుకొను చుండెను. ఇందుకై బ్రిటిషువారిదూషణ. యెన్ని యెత్తులు ఎత్తిననేమి. తనపత్రికను ప్రజలాదరించ లేదు. ఉన్నారుగా మనబాప్నా. ౧౯౩౨నుం డి లెక్కచూచినచో వెంకట్రాంకు ఇందూరుసం స్థానమునుండి నాలుగేండ్లలోవచ్చిన విరాళము రూ ౨౫౦౦౦ లు ఇదియంతయుకూడ అతని అ ప్పులను తీర్చలేకపోయెను. ప్రెస్సువనివాండ్ర జీత ములుబాకీ: ఇంటిబాడుగ ఒకసంవత్సరముదిబాకీ ఏటుచూచినను లావునారూపాయలు, అనుబెదరిం పులే. జైలులో పడవలసివచ్చునో ఏమోకర్మము ని భయపడి ఒకనాటిరాత్రి వెంకట్రాం యిందూ రుకుచేరెను. చేరుటయే తొందర, అప్పుడేబాప్నా గారి అనుగ్రహముచే సంస్థానప్రెస్సు అతనివశ ము చేయబడెను.

వెంకట్రాం పాలియాకుపోయి అక్కడమం చిసొత్తుచూచెను. పాటపాడినచాలును. తనక దివచ్చును అని కనుగొని నెమ్మదిగా దానిని కొ ట్టివేసెను. బహుశా ఇదిజరిగిన కొద్దికాలమునకే కాగితపు పేపరుమిల్లుకై సంస్థానమువారు కొనిన బాయిలరు కనబడకుండ పోవుట. అందుపై ప మిరా, అంతబాయిల రెక్కడ పోవును అని ఆం దోళనవ్యాపించుట తుదకు వాణిజ్యశాఖామంత్రి కి విచారణవల్ల తేలినది, బాయిలరు పోయినది. అనిమాత్రమే.

దివానుగారు తనకును తనపరిపాలనమునకు నువిరుద్ధముగా వార్తలనుగాని విమర్శనలనుగాని ప్ర కటించుపత్రికలతో విశేషముగా పోరాడవలసివ చ్చెను. ఒకసారి అనగా మహారాజ్ఞ తుకోజీరావు గారు కమిటీవద్ద విచారణపొందుటకై సింహాసన మును వదలిపెట్ట వలసివచ్చినపుడు మహారాజుగా రిఆశ్రితులందరు వారి జైసినిసౌధములోవారి చుట్టునుచేరి కడపటిసారి అనుగ్రహములను కోరిరి. ఒక ఆఫీసరు రూ ౫౫౦౦౦ ల అప్పును మాఫీచే యించుకొనెననియుమరికొందరు పెన్షనులను సం పాదించు కొనిరనియు, దివానుగారు నెల ౧కి రూ ౧౫౦౦ ల పెన్షనును సంపాదించుకొనెననియు ఒకవార్తాపత్రిక ప్రచురించెను. ఈరహస్య విష యమును తనకపకీర్తికరమైనదానిని బైటపెట్టిం చినందుకు కారకుడైన విలేఖరిని దివానుగారు రాష్ట్రమునుండి వెడలగొట్టించిరి. దివానుగారు ఒకపత్రికకు తాను చెప్పినట్లువిను ఒకప్రొఫెసరును విలేఖరిగా నేర్పాటుచేసిరి. కొన్నిపత్రికలు లంచ ములచే తృప్తిపొందింప బడుటను గమనించి అనే కఆంగ్ల పత్రికల తరఫునను దేశభాషాపత్రికల తర ఫునను విలేఖరులు విశేషముగా ఇందూరులో ప్ర వేశింపసాగిరి. వీరందరును పరిపాలనలోపములను పత్రికలలో ప్రకటించెదమని బెదరించి దివాను నుండి విశేషముగా లంచములను ఆకర్షించుచుండి రి. అదిమొదలుకొని పత్రికలలో ఇందూరునుగు రించి పద్మిప్రకటింప బడినను అదంతయు బాప్నా గారిని స్తుతించునదే. ఈబాప్నా స్తుతితోబాటు బ్రిటిషు గవర్నమెంటు దూషణ పత్రికలపాలిటి ఆయెను.

మహారాజుగారి మైనారిటీతీరు పోవుకాల మునమీపించు చుండెను. మహారాజుగారు మైనా రిటీతీరి అధికారముచే పట్టానేపాతదివానుగారిని పెన్షనుపై పంపించినచో దివానుగారి ఆశ్రితులవని యెట్లుఅను హృదయాందోళన మొక్కవయ్యెను. దివానుగారిని వెళ్లిపొమ్మన్నను వారిపెన్షనువారి కున్నదికాబట్టి దిగులులేదు. మధ్యలోభయము బాప్నాగారి ఆశ్రితులకు ఎంతమంది బాప్నాగారి ఆశ్రితులు ఇందూరు ప్రభుత్వోద్యోగములతో నా న్నారోవారందరిని నౌకర్లుపోయినను పోవచ్చును. పూర్వముకంటె తక్కువపదవులు రావచ్చును. ఇవంతయు చూచినాను బాప్నాగారి ఆశ్రితులు వెంటనే పత్రికలు బాప్నాగారిని వారిపాలనను ప్రశంసింపసాగెను. బాప్నాగారి ఉద్యోగకాలప రిమితిని పొడిగించవలసినదని అభిప్రాయముల నీ యసాగెను పత్రికల ప్రచారమునెగ్గెను. దివాన్ బహదర్‌గారి గతనాలుగు సంవత్సరములు దివా నుపదవియందేఉండిరి. మరి 3 ఏండ్లైనచో పత్రి కలు శిఫారసుచేసిన కాలము పరిపూర్తి అయి ఉం డెడిది. పత్రికలేకాక దివానుగారి మిత్రులుపలు వురురహస్యముగా దివానుగారికై ప్రచారముచేసి యుండిరి. వారికందరికిని దివానుగారు సంస్థానపు ధనముతో కృతజ్ఞతచూపవలసి వచ్చెను. తుదకున ష్టము సంస్థానమునకే. ఈప్రచారములోనే ఒకచి త్రము! ఒక ప్రసిద్ధ పత్రికలో ౧౯౧౧—౧౯౩౬ సంవత్సరములమధ్య ఇందూరు పరిపాలనము నీచ ముగా దూషించబడుచు బాప్నాగారి పాలనము దానితో పోల్చబడి అధికముగా స్తుతింపబడెను. ఈదూషణస్తుతులకు కారకుడు ౧౯౧౧—౧౯౩౬ సంవత్సరములమధ్య ఇందూరు మంత్రివర్గమందు చేరిన ఒకగొప్ప సభ్యుడే; అతనికెంత సిగ్గులేదో!

౧౯౩౦ మే ౯ నాడుమహారాజగారు మై నరుతీరి సింహాసనమెక్కు దివసము. ఆనాడు పత్రి కాధిపతులు లంచగొండులు పలువురు చేరిరి. వా రికై సుమారు అర్ధలక్ష రూపాయలుఖర్చు అ య్యెను. ఈద్రవ్యముతో ఒక్కసంవత్సరకాలము ౨౦౦ ప్రాథమిక విద్యాలయములను పోషించియుం డవచ్చును.

(౧౦వ పేజీ మొదటికాలము చూడుడు.)

వింతలు, విశేషములు

స్త్రీలు పురుషులుగా మారుట

ఇంగ్లాండులో వెస్ట్ షైరులో లాకోరు అను పట్నములో ఒకడు ఒక బార్డుకని మేనేజరు. ఆయనకొక కూతురు గలదు. ఆ అమ్మాయికి ౧౫ వ యేట గొప్పజబ్బుచేసి ఆజబ్బులో లింగభేద లక్షణములు గోచరించెను. డాక్టరు సలహా ననుసరించి తల్లిదండ్రులామెను ఒక వర్కింగుహోమునకు పంపిరి. అప్పటినుండియు రోజుకు స్త్రీలక్షణములు ప్రారంభమయ్యెను, యీవిధముగా తుదకు స్త్రీ సంపూర్ణముగా పురుషుడాయెను. ఇపుడు ఆ స్త్రీ—కాదు పురుషుడు—ఉద్యోగమును సంపాదించుకొనినాడు

రెండేండ్లక్రింద మాంచెస్టరులో ఒక స్త్రీ తనకూతురికి జబ్బుచేయగా డాక్టరువద్దకు తీసికొనివెళ్లెను. ,,నాకూతురికి గర్భ మేయుండునను. డాక్టరు పరీక్షచేసి ,,ఏమమ్మా! కొడుకును తీసికొనివచ్చి కూతురనుచున్నావు! ' అనెను. ఇంతలో నింతమార్పా! అని మొదటి స్త్రీ విభ్రాంతపోయెను.

ఇంకొక యువతి (౧౬ సంవత్సరి) గర్భాధానమునాటి గదిలోనికి పంపగా పెండ్లికొడుకునకు తనభార్య స్త్రీగాకవియు, పురుషుడనియు తెలిసెను. తల్లిదండ్రులు మొదట ఆడపిల్లనే కనిపెంచి పెండ్లికాని చేసిరిగాని వారికి మధ్యలో కలిగిన యీమార్పు తెలియలేదు. కారణమేమనగా పిల్ల సిగ్గుచే యథార్థమును తెలుపలేదు. తుదకు మగడుపెట్టిన నగలను, నష్టపరిహారము క్రింద ధనమును యిచ్చివేయవలసి వచ్చెను.

మగవాడు ఆడుదియగుట

౧౯౩౧ లో డెన్మార్కులో ఒక మగవాడు ఆడుదిగా మారినట్లు దొరతనమువారు అంగీకరించి రిజిస్టరులో పేరు మార్చిరి. అదివరకు అతనికి అయిన పెండ్లి రద్దుచేయబడెను.

శరీరములో క్రొవ్వును కాల్చివేయు పద్ధతి

ఇప్పుడు శరీరములో క్రొవ్వు ఎక్కువైనవారు దానిని వేడిమితో కరగజేయుపద్ధతి యొకటి కనిపెట్టబడినది. ఒక ఔషధియున్నదట. ఆఔషధి నుపయోగించుటచే మనుష్యుని శరీరమందు వేడిమి యెక్కువగునట. ఆవేడికి క్రొవ్వు కరగిపోవునట. సాధారణముగా మనుష్యుని శరీరము ఒకకంపటివంటిది. మనము తిను ఆహారమంతయు సాధారణపద్ధతిలో వేడిమిగమారును. వేడిశక్తి (దీనిని ఇంగ్లీషుభాషలో ఎనర్జీ అందురు) యొక్క ఒకస్వరూపము క్రొవ్వు ఏర్పడిన శరీరములో తినిన ఆహారము మంచి ఆరోగ్యముగల శరీరములో ఎంత వేగముగా వేడియగునో అంతవేగముగా వేడికాదు; అనగా కుంపటిమూతి వేసిన యట్లుండును. ఇపుడు సూచించిన ఔషధ మాహారము త్వరత్వరగా వేడికి పరిణమించునట్లుచేయగలదట అయినను ఆఔషధి తెలిసినవైద్యుడు సమీపమునలేక నుపయోగించుటవలన చేటు గలుగునని భయము న్నది

గుండెరోగము కుదుర్చుటకొరకు క్రొత్త పద్ధతి

మనుష్యుని శరీరములో గుండెను నెత్తురును పంపువాహముల ఒకొక్కప్పుడు రోగముకల్గినచో మునుపటివలెయొక్క తన నెత్తురు ప్రవాహమును ఏకాలముక అటుంకము నను పోవును. ఏభాగమైనను మితిమీరిన అధికశ్రమ కలిగినప్పుడుగాని, పనియెక్కువైనప్పుడుగాని గుండెకుఎక్కువనెత్తురు అవసరమైనచో ఱొమ్ములో నొప్పియు, ఊపిరియాడకుండుటయు, తుదకు ఒకొక్కప్పుడు మరణమున్ను సంభవించుచున్నది, ఇప్పుడు అమెరికాలో డాక్టర్ ఎచ్. యల్. బ్లుంగార్టు, డాక్టరు బి. డి. వెల్డా అను యిద్దరు న్యూయార్కు నగరపు డాక్టర్లు శ్రమ ఎక్కువగుటవలన గుండెకు పనియెక్కువైనను గుండె ఎక్కువత్వరగా పనిచేయకుండునట్లు ఒక ఆపరేషను చేయుచున్నారు. శరీరములోనుండి థైరాయిడ్ గ్లాండ్సు అనువాటిని ఆపరేషనుతో తీసివేయుటవలన ౧౦మంది రోగులవిషయమున గుండె నెమ్మదిగా పనిచేయుచు పని యెక్కువైనపుడు కూడ బాధ కల్గుచుండుట లేదట.

వాటియంతట అవే పాలిషుపొందు బూట్లు

అమెరికావారు కాలవ్యయమును తగ్గించుటకు యంత్రసాధనములను కనిపెట్టుటలో సమర్థులు. ఈమధ్య అమెరికాలో క్రొత్తరకపు బూట్లు బయలుదేరినవి ఆబూట్లను తొడిగికొని ఎంతత్వరగా నడచిన అంతచక్కగా బూటుపై పాలిషు క్రమ్ముచుండును. ఇందువలన అందరికి ప్రత్యేకముగా కూర్చొని బూటులకు పాలిషుపెట్టుటకై ఆయుడు లేక అన్ని నిమిషములను వ్యర్థముచేయవలసిన అవసరము తప్పుచున్నది. ఇందులో రహస్యము చూడగా బూట్లను తయారుచేయునప్పుడే తోలులోనే పాలిషును కొంత పెట్టియుందురనియు, ఆ పాలిషు త్వరత్వరగా నడచుటచే వేడిమికి కరిగి బూట్లపై పాలిషుగా ఏర్పడుననియు తోచుచున్నది.

ఆహారములో పైనుండి విషము పడుట

విష ఆహారము భుజించుటవలన జనవరిలో ఆసుపత్రిలో చనిపోయిన ౧౩ యేండ్ల ఆంగ్లో హైందవబాలిక మరణమును గూర్చి విచారణ మే ౧౪ తేది జరిగెను. వంటరుసటి సాక్ష్యమొసగుచు తాను వంటచేయుచుండగా పైకప్పునుండి ఏదో పదార్థము కూర వండుచుండిన పాత్రయందు పడెననియు ఆ దినమాంసపు ముక్కగా నుండెననియు ఆమె తెలిపెను. దీనిలో దురుద్దేశ్యమువలన ఎవరుగాని యీకార్యము గావించలేదని విచారణలో తెలియవచ్చెను. ఆకస్మికముగ విష ఆహారము తినుటచే బాలిక చనిపోయెనని నిర్ధారణ చేయబడెను.

చావుతప్పి కన్ను సరియగుట

రేడియం చికిత్సయొక్క అద్భుతశక్తి

వేల్సుదేశములో క్రీపల్లీపట్టణమున హాస్పిటలో అన్సను ౧౩ యేండ్లబాలికకు కొన్నివారముల్కిందట కంటిలో నొకబాలు తగిలినది, అందువల్ల క్యాన్సరుయేర్పడి చూపుకనబడకపోయినది. ఆపిల్ల ఆరునెలలకంటె హెచ్చుబ్రతుకదని డాక్టరులు తెలిపిరి. శస్త్రచికిత్స చేసినచో కంటిలో ప్రాంపైనున్నది వైద్యులు తలచిరిగాని కొద్దిపురుండె వచ్చిన డాక్టరు లేయిటను దేవిక. డాక్టరు మెర్విన్ ధామసు గారు సాహసించి ఆయన రేడియం సూదుల నుపయోగముతో చికిత్స చేసిరి. రబ్బరుతో కూడిన రేడియం ముక్కను కంటిమీద నుంచిరి. ౧౪ రోజులకు సరికి ముప్పుభాగముగా కనబడినది చావుతప్పినది. ఇపుడు సంపూర్ణారోగ్యము కలిగినది.

దొంగవాని వ్రేలు కొరికిన అయ్యారు

రామనాథు జిల్లాలో సింగంపట్నంలో సుందరరాజయ్యంగారు ఒక ఉద్యోగి. ఆయన మరియు ఆయన భార్యయును మాడుకుపట్టియను గ్రామములో ఇంటి ఆవరణమందు నిద్రించుచుండిరి. రెండు వారముల్కిందట కత్తులతో నర్ధరాత్రివేళ ముగ్గురుదొంగలు వచ్చిరి. ఒకడు ఆమె మెడలోని బంగారుగొలుసును తీయపోయెను. ఆమె వెంటనే ఆదొంగవానిచేతివ్రేలును తనపంటితో కొరికివేసెను. ఆదొంగవాడు కయ్యోమొఱ్ఱో అనియరచెను. మిగిలిన ఇద్దరుదొంగలునువచ్చి అయ్యంగారిని దిట్టంగా దెబ్బలుకొట్టి తమదొంగను విడిపించిరి. ముగ్గురుదొంగలు పారిపోయిరి. పోలీసు దరియాప్తు జరుగుచున్నది.

వివిధ దేశములలో స్త్రీల గౌరవము

ఆస్ట్రేలియా. న్యూజిలాండు దేశములలో స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యమెక్కువ; వారికి చాలాహక్కులు గలవు. చీనాదేశములో పురుషులకు స్త్రీలకు హెచ్చుతక్కువలులేవు. స్త్రీసాహసాలలోను స్త్రీలు పురుషులకు తక్కువకారు. సవియముములో జీతములను వారికి సమానములు. జపానులో స్త్రీలకు పురుషులకంటె కొన్ని సౌకర్యములు హెచ్చుగానున్నను యెప్పటికి అచటి పురుషులు స్త్రీలను అటకత్తువులుగా చూచుచున్నారు. జర్మనిలో యిప్పుడు స్త్రీలు ఉద్యోగము అసహ్యము. యంత్రశాలలో పనిచేయుటకుగాని అర్హతలేనివారనబడుచు నూరేండ్లక్రిందటి స్థితికివచ్చినారని ఈమధ్య ౧౪ నెల సంచారముచేసివచ్చిన ఒక స్త్రీ (యీమె విశ్వక్రైస్తవ యువతీసంఘమునకు అధ్యక్షురాలు) లండనులో చెప్పినది.

అస్ఖలిత బ్రహ్మచారి

న్యూసౌతు వేల్సులో ఒకపట్టణములో పాట్రిక్ హిల్ అనునతనికి నూరేండ్లునిండి యీసంవత్సరము ౧౦ వ యేడు వచ్చెను. ఇతడిప్పటికిని వేకువజామున లేచి స్వయముగా ఆవులను పాలుపితుకును, యింటిపనుల నన్నిటిని తానే చేసికొనును. ఇతడిప్పటికిని యింత శక్తి కల్గియుండుటకు కారణము స్త్రీసంభోగ మెంతమాత్రమును లేకుండుటయే యని అతడే చెప్పుచున్నాడు. ఇతని కింతవరకును పెండ్లియే లేదు.

౪౩ విడాకుల కోర్టులుగల దేశము

యుగోస్లావియా దేశములో ౩౦ లక్షలమంది మహమ్మదీయులున్నారు. ఆదేశములో ౪౩ విడాకుల న్యాయస్థానములు గలవు. ఆకోర్టులలో ౬౩ మంది జడ్జీలు మంగళసూత్రము ను అపరిమితముగా త్రుటుక్కు మనిపించుచున్నారు.

స్త్రీకంటె పురుషునికే సౌందర్య మెక్కువ

అమెరికాదేశములో న్యూయార్కు నగరములో నానాదేశములనుండి వచ్చిన సౌందర్య పోషకసంఘ ప్రతినిధుల మహాసభలో సమావేశమైరి. ఆసభలో కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయపు ప్రొఫెసరగు డాక్టరు లూయిస్ ఇ. బ్యాష్ గారు స్త్రీలకంటె పురుషులకే నిజముగా సౌందర్య మెక్కువయని ఉపన్యసించిరి. మగవాని శరీరములో లావణ్యము సహజమనియు. స్త్రీలకు ఎంతో సాగసు చేసికొనినగాని అందములేదనియు, పురుషులకంటె స్త్రీలకు ఎక్కువత్వరగా ముసలితనము వచ్చుననియు ప్రొఫెసరుగారు ఉపన్యసించిరి.

మహమ్మదీయ సాధువు మహాత్మ్యము

గుజరాతు పట్టణమున పాజహాంగీరు అను మహమ్మదీయ సాధువుయొక్క గోరీయున్నది. ఆగోరీప్రక్క బావియొకటి గలదు. యీబావిలోని నీరు త్రాగినవారికి ప్లేగువ్యాధి రాదని ధ్వనియొకటి సాధువుయొక్క భక్తునికి ఒకనికి గోరీనుండి వినబడెను. అతడాసంగతిని వెల్లడిచేసెను. ఇప్పుడు గుజరాతు జిల్లాలో ప్లేగువ్యాధి యెక్కువగా నుండుటచే స్త్రీలును పురుషులును నేకులు ఆచటికిపోవుచున్నారు.

గోలకొండపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరుకు గ్రంథములు

హిందువుల పండుగలు	1-8-0
ఉచ్చల విషాదనాటకము	0-12-0
శిశురక్షణ	0-12-0
కృష్ణార్జున సంవాదము	0-6-0
సంఘోద్ధరణ	0-6-0
కర్నూలురాజ వంశావళి	0-2-0
కృష్ణాలహరి	0-1-0
సుధాలహరి	0-2-0
జీడికంటిరామ శతకము	0-1-0
బమ్మెరపోతనామాత్యవిజయము (హరికథ)	0-1-6
తిప్పన్నచరిత్ర	0-0-6
రఘునాథ	0-1-6
చారుమీనారు	0 1-6
పంచముల చరిత్ర	0 3-0
హాలీకర్లారు జంత్రి	0-2-0
కాళ్లు కుబూలియ్యతులు 100 కి	2-0-0
ప్రాంసరీనోట్లు ,,	2-0-0

వలయువారు,—
గోలకొండపత్రికాలయము త్రూపుబజారు
హైద్రాబాదు (దక్కన్)

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభముపొందుడు. ఈపత్రిక ... రాష్ట్రమునందంతటను బ్రిటిషిండియాయందును విరివిగాప్రచారముచేయుచున్నది. ప్రకటనరేట్ల వివరములకు:— "మేనేజరు గోలకొండపత్రిక హైదరాబాదు, అని వ్రాయుడు.

REG. No. N. 45 Reg. No. M. 218

STAMP

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy